

XIV. ÉVF. * 175. SZÁM
Cluj — Kolozsvár, 1931.
augusztus 6 Csütörtök
5691 ÉV Ab 23

Taxa postala
platite in numeru
No. 224.716-929

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej
KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vétetnek fel

**As Uj Kelet az egyetemes erdélyi
és bánági zsidóság politikai
napilapja**
Cikkeink utánnomását
forrás megjelölésével engedjük
meg
Kéziratokat nem küldünk vissza
megörzésekre nem vállalkozunk

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Laval politikája

Irta: Jules Sauerwein

Az utóbbi napokban különböző la-
pokban azt a megjegyzést olvastam,
hogy Franciaország jelenleg pénzügyi,
katonai és gyarmati hatalmának tető-
pontján van. Ezt olvastam Kühlmann
egykori német külügyi államtitkár „Ge-
danken über Deutschland“ című szel-
lemes művében, amelyben a szerző töb-
bek között a következőket írja Fran-
ciaországról:

A történelem legfényesebb korszakaiban sem volt hatalmának és gazda-
ságának ereje olyan nagy, mint most.
Reméljük, hogy a bölcs mértékletesség
szelleme meg fogja találni az utat,
amely a háború borzalmas következmé-
nyeinek meggyógyításához vezet.

Ez a kívánság olvasható az angol la-
pokban is, amelyek igazságtalanságot
láttak abban, hogy az angol nép felté-
kenységét és hűségét egyes cikkek
Franciaország tőkés kihelyezése alkal-
mával bizonyos feltételeket támaszt, ak-
kor rögtön szemére vetik, hogy előnyös
helyzetével brutálisan visszaél. Amikor
arról van szó, hogy Franciaország se-
gítségét nyújt Magyarországnak egy
kölcsön felvételéhez, amely az országot
az összeomlástól menti meg, akkor egy
angol napilap a következő címet adja
információjának: „Franciaország meg-
int annékkal egy országot.” Ha azon-
ban Franciaország vonakodnék részt-
venni ebben a segélyakcióban, akkor
nyomban kikiáltanák, hogy önzésünk-
ben semmi érdeklődést nem tanusítunk
Közép-Európa sorsa iránt.

Laval miniszterelnököt elkísértem
Londomba és baráti összeköttetésem
Londontól teszik, hogy akciójának legki-
sértebb részleteiről is tudomást szerezzek.
A háború óta egy francia kormányfő
sem volt ilyen kényes helyzetben. Min-
den szem feléje irányul és hatalmában
állott volna, hogy egyetlen szavával
nemcsak a konferencia képét változtat-
sa meg, hanem a világ összes piacain
háussert idézzen elő. Csak azt kellett
olna mondania: hajlandó vagyok köl-
csönt adni. De ez az ígéret részben
fikció lett volna, mert a francia pénz
nem a kormányé. Ez a pénz a kisbete-
vőké. A francia miniszterelnök egyszer-
re és brutálisan azt is mondhatta
volna, hogy nem adok kölcsönt. Való-
színűleg ez is történt volna, ha a mi-
niszterelnök azok közé tartozna, akiket
a hatalom elkápráztat és akiket meg-
foszt egészséges logikájuktól. A sors-
döntő órákban azonban Laval minisz-
terelnök becsületet hozott a kemény
középfraanciaországi parasztfajta-
ról, ahonnan származik. Teljes energiájá-
val ahhoz a döntéshez tartotta magát,
amelyet a francia parlamenttől kívánt
és a nemzeti érdekeknek legparányibb
érdeklődését sem áldozta fel azokon a fel-
tevételeken kívül, amelyeket maga íratott
maga számára. A miniszterelnök hivatal-
a lépésének első napjától kezdve tel-
jesen tudatában volt annak, hogy Eu-
rópa gazdasági problémája 75 százalé-
kos mértékben politikai és erkölcsi
probléma és tudatában volt annak,
hogy ebben az erkölcsi kérdésben a
francia-német kapcsolat játsza a leg-
fontosabb szerepet. Laval miniszterel-
nök mentesítette magát minden előité-
léstől és teljes őszinteséggel annak a
súlyos problémának szentelte
magát, hogy a két országot egymáshoz
közelebb hozza. Figyelmét nem kerül-
te

Maniu liberális kormány alakítását ajánlotta az uralkodónak?

Maniu Vajda és Madgearu Szová- tára utaznak, ahol sorsdöntő kon- ferenciát készítenek elő

**Maniu állítólag a két nagy párt kibékülésének szükségét
hangoztatta a királynak és hajlandónak mutatkozott a
liberális kormányalakítását támogatni**

Erdélyi blokkról fognak tárgyalni Szovátán?

Bucuresti-Bukarest, augusztus 5.
(Az Uj Kelet tudósítójától.) Az összes
jelek arra mutatnak, hogy a nyár nem
mulik el anélkül, hogy az ország politi-
kai életében mélyreható változások ne
történjenek. Szováta furdó nem először
volt országra szóló fontos politikai ha-
tározatok színhelye. Az idén újra Szová-
ta felé fog fordulni az ország poli-
tikai érdeklődésének a súlypontja. Ma-
niu és Vajda ugyanis a napokban elu-
taznak Szovátra. Ez az utazás sokkal
többet jelent, mint egyszerű üdülést,
mert a két politikussal együtt utazik
Madgearu is és minden jel arra mutat,
hogy Szováta rendkívül fontos poli-
tikai tárgyalások lesznek.

*Erdélyi blokkról fognak tár-
gálni Szovátán?*

ACurentul értesülése szerint Szová-
tán érdekes pártközi értekezlet lesz,
amelyen nemcsak a nemzeti-parasztpárt
erdélyi prominens személyiségei — va-
lószerűleg maga Maniu is —, hanem
más pártok erdélyi vezetői, így Goldis,
Hatiegan Gyula, Borza, Agarbiceanu,
stb vesznek részt. Ez alkalommal egy
pártokon kívül álló erdélyi blokk meg-
alakításáról lenne szó, amely minden
általános kérdésben egységes frontra
hozná az erdélyieket.

A Curentulnak ez a híre nem látszik
valószínűnek, mert Madgearu is részt
fog venni a szovátai megbeszéléseken
és így teljesen kizárt dolog, hogy er-
délyi blokk alakításáról lenne szó.

*Mironescu és Titulescu ta-
lálkozója*

Mig Maniu a szovátai tárgyalásokra
készül, addig a Dimineata értesülése
szerint Mironescu volt miniszterelnök
ki hosszabb ideje külföldön üdül, Saint
Ghemains-ban találkozott Titulescuval,
akivel hosszabb megbeszélést folytatott.

*Mi történt Maniu királyi
kihallgatásán*

Az újabb politikai események miatt
bukaresti politikai körökben újra élén-

ken kommentálják Maniu színajai ki-
hallgatását és ezzel kapcsolatosan a
kormányának Franciaországhoz való vi-
szonyát. Ez a két dolog ugyanis szerves
összefüggésben van egymással, mert
Maniu királyi audienciájára elsősor-
ban a külpolitikai helyzet adott okot.

Az Adeverul mai száma rendkívül
érdekes megjegyzéseket fűz Maniu szí-
najai kihallgatásához. A lap szerint bár

a kihallgatás teljes lefolyását még min-
dig homály fedi, mégis kiszivárgott
annyi részlet, amennyiből következtetni
lehet az egészre.

A lap tudni véli, hogy Maniu az uralko-
dó előtt a jelenlegi rezsimit okolta
a Franciaországgal való viszony elmer-
gesedéséért és kijelentette, hogy a hely-
zet nem is fog javulni, míg a jelenlegi
kormány lesz uralmon.

Liberális kormányt ajánlott Maniu az uralkodónak

Maniu — ugyancsak az „Adeverul” sze-
rint kijelentette volna azt is a királynak,
hogy nem is kíván visszatérni az aktív
politikai életbe mindaddig, míg a Jorga-
kormány uralmon van és a jelenlegi par-
lamentet fel nem oszlatják. Ez a kormány
ugyanis a nemzeti parasztpárt volt el-
nöke szerint alkotmányellenes, minthogy
a pártokon kívül alakult meg, már pedig
az alkotmány szerint a pártokon kell alu-
pálnia a kormányának.

Maniu végül ama meggyőződésének
adott kifejezést, hogy a liberálisok alkí-
thatnának pártkormányt, amely a nemzeti
parasztpárt támogatásával tudna kormá-
nyozni. Ami őt illeti, nem gondol kormá-
nyra kerülésre. A nemzeti parasztpárt-
nak nem is érdeke most, hogy kormánya
kerüljön. A párt ugyanis reorganizációra
szorul és a reorganizációt csak ellenzéki
lehet egészségesen végrehajtani.

Különbözn is szükség van arra —
mondotta Maniu Gyula, — hogy a nemzeti
parasztpárt és a liberális párt egymással
kibéküljön és egymást támogassák az
állam érdekében.

Az „Adeverul” értesülései tulságosan
érdekesek és tulságosan meglepőek ahhoz,
hogy igazak is legyenek. Ha azonban a
lap közlései tényleg megfelelnek a való-
ságnak, úgy az ország politikai életében
olyan struktúra változás következne be,
amire az impérium változás óta még nem
volt példa. A két nagy párt kibékülése
ugyanis azt jelentené, hogy a két párt
megegyezésesüléssel váltogatná egymást a
hatalmon.

Bucuresti-Bukarest, augusztus 5. A
„Cuvântul”, amelynek a kormánnyal való

kapcsolatai közismertek, fantasztikus terv
ről ad hírt. Eszerint Argetoianu belügy-
miniszter azon fáradozik, hogy a két libe-
rális pártot fuzionáltassa, amelynek az
elnöke ő lenne, alelnöke pedig George
Bratianu és Dinu Bratianu lennének. Ezt
a fantasztikus kombinációt maga a
Cuvântul nem hiszi, mert értesüléséhez
nyomban hozzáteszi azt is, hogy Bratianu
György hallani sem akar a fuzió gondol-
latáról.

**Lemondottak, vagy nem mon-
dottak le az erdélyi minisz-
terek?**

Az ország sajtójában napok óta fel-
váltva két hír kering. Az egyik arról szól,
hogy Matec és Stanciu, a kormány két
erdélyi alminisztere, akik fizetés és hatás-
kör nélkül töltik be magas állásukat, le-
mondottak. A másik hír pedig ezt a le-
mondást egyre erősebben cáfolja. A
„Lupta” most azt mondja, hogy a két
erdélyi alminiszter valóban lemondott,
még pedig azért, mert Pop Valér kineve-
zésével még a minimális hatáskörük is
megszűnt. A kormány azonban most is
ugy tesz, mint Hatiegan Juliú lemondása
esetében. Elhalasztja ennek a publikálá-
sát mindaddig, míg lehet, hogy csak egy
alkalmas pillanatban hozzák majd nyilván-
osságra.

Ha azonban a lemondás valóban bizo-
nyul, úgy Erdélyt a kormányban egyedül
Pop Valér fogja reprezentálni, ez esetben
azonban az erdélyi képviselők jórésze a
kormány ellen fog fordulni.

ték ki e program megvalósításának ne-
hézségei, de logikája egészen egyszerű
volt: „Az okosság azt parancsolja —
mondotta magában — ha a háborút ki
akarjuk kerülni, akkor Németország-
gal békés egyetértésben kell élnünk.
Ezért semmit sem szabad elhanyagolni,
ami ehhez az irigylésre méltó állapot-
hoz közelebb hozhat minket. Ha azon-
ban a közeledés teljesen lehetetlen, ak-
kor legalább ne érjen bennünket az a
vád, hogy Franciaország lényegtelen és
kicsinyes motívumokból egy lépést,
amelyet megtehetett volna, elmulasz-
tott.”

Ilyen körülmények között Piere La-
val Briand politikájának folytatásának
módszert inaugurált. Ez a kormány-

fő, aki mellett az egész jobboldal sza-
vaz, elejtette a jobboldal egyik leglé-
nyegesebb tézisének, tudniillik azt, hogy
Németországgal csak a fegyverkezés
politikáját lehet folytatni. Azt állítják,
hogy Laval nem hisz a Népszövetség-
ben és a nagy európai együttműködés-
ben. A valóság más. A miniszterelnök
meg van győződve, hogy egy erős euró-
pai szervezet, amely büdzséjével, egy
szép napon talán hadsereggel is ren-
delkezik, feltétlenül szükség van, ha a
jövőben ki akarjuk kerülni a háborus
veszedelmeket és a mostanihoz hasonló
gazdasági válságokat. A gyakorlatban
azonban azt az álláspontot képviseli,
hogy ezek közül a nagy eszmék közül
egyiket sem lehet megvalósítani, ha Né-

metország és Franciaország legalább
bizonyos problémákban nem értik meg
egymást. Személyesen hajlandó odáig
elmenni, hogy ez a Quai d'Orsay méltó-
ságteljes diplomataival szinte visszatet-
szést szült. Amikor a német birodalmi
kancellár a viszontlátásról beszélt, ak-
kor egészen egyszerűen azt válaszolta:
hogyha a találkozás kedvező eredménye
ket hozhat, bármikor rendelkezésre áll.
Azt hiszem, hogyha belpolitikai termé-
szeti okokból a francia miniszterek
berlini utazását el is kellett halasztani,
a nyár nem mulik el anélkül, hogy a két
kormányfő valahol a Fekete erdő mel-
lett, vagy pedig a Rajna partján ne ta-
lálkozzék.

Önvvásár!
Kajüt 60 lej
Tót elülfogat 66 lej
iu 66 lej
ka 66 lej
z uj pásztor 95 lej
136 lej
163 lej
S. Utoda 190 lej
Artur Gordon Pym 40 lej
elhivatott 136 lej
elet könyvosztályában
főszerepekben: Else
hardt színház prima-
thur Hell, a Metropol
tája. Helyárak: 10 és
ZGÓ műsora
or: Mámoros éjszakák.
tású orosz dráma. II
filmét csodálatos ko-
ványok teszik feledhe-
replők: Nestor Ariani
hadserg legkiválóbb
Gina Manes. Műsor
us és Journal.
or: Mámoros éjszakák.
iki Maus és Journal.
rdetések
né kóser vegetárius és
Calea Begele Ferdinand
n.) 23 szám alá. Bejárás
6l. Olcsó árak!
a a Honvéd ucca elején
tos 3 szoba, előszoba
ba és mellékhelyiségek
m a kiadóban.
zongora bérbeadó. Meg
10—12-ig ózv. Jámber
ató jutányosan előkés-
ra. Perfekt román, me-
tleg ellátás ellenében
dösebb urinó, nevelőn-
icsaládhoz. Perfekt fra-
nó zongoratanárnő. Cl
Nagyvárad László
om Rt. nagyvárad tele-
Bánát) malombérlete
erdélyi képviselőt ke-
llyel, ki gyártmányait
alkoznak. Csakis oly-
ének pályázzanak. E-
hőkök már működtek
rt ismerik és kiknek m-
bb összegű készpénz-
i. Ajánlatok „László
ad” címre küldendők.
rodának, orvosi rende-
kalmas — nagyon olcsó
Deák Ferenc u. 9.
jevezetett vegyeskeres-
kiadó. Biztos m-
zni: M. Kozák bőrzé-
ai Viteazul (Széche-
esinosa butoroz-
esnéln, Wesselényi M.
allgató tanítványt ker-
ulókat vizsgára előkés-
kat „Szerény díjazás”
atalba kér.
esek megvételre Ru-
árt használtan. Ajánla-
lui Mihai.
teljes ellátásra elfo-
középkorú urileányt
ngorahasználattal. Be-
a. Str. Cantemir (Be-
I. 7.
ra 2 szoba konyha me-
yha, fűrdőszobás kom-
er 1-re kiadó. Érdeklő-
szabóüzletében, Jókai

Lezajlott Kolozsváron a pékek kongresszusa

„Tizennégy napon belül Erdély és Bánát pékiparosai kénytelenek üzemüket megszűntetni és azokat a hatóság rendelkezésére bocsátani“

— mondja a pékek határozati javaslata. Megalakult az Erdélyi és Bánati Pékiparosok Szövetsége

„Egy pék naponta husz lejt keres és ebből hatszáz lejt kell bélyegre adnia“, — hangoztatta az egyik delegátus

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara nagyterme szeredelmi délelőtt zsúfolásig telt meg. Az ország minden sarkából megérkeztek a pékipar képviselői, hogy első nagyjelentőségű kongresszusukon foglaljanak állást mindazokkal a problémákkal szemben, amelyek a gabonaértékesítési törvény értelmében ki. Életük derekán levő mesteremberek, akiknek egyszerű kispolgári megéléseiből egy kemény munkában eltöltött élet viharedzetsége olvasható ki, most egzisztenciájukat féltő izgalommal ülnek a nagyterem padjaiban. A hangulat inkább egy felizgatott, fiatalokból álló tömegnek hangulatához hasonlítható és sehogysem illik ezekhez a munkában edzett előrehaladott koru férfiakhoz. De itt most élet-halál harcáról van szó: a boléta-törvény rendelkezéseiről, amely a maga hiányosságaival, kijátszható paragrafusaival lételemében támadta meg az ország egyik virágzó iparát, a pékipart.

A kongresszus vendégei

Több mint nyolevan delegátus mintegy nyolcszáz céget képvisel az izgatott hangulatú kongresszuson, melynek elnöki tisztjében Drasoveanu kolozsvári pékmeszter, a kolozsvári sütőiparosok elnöke foglalt helyet. A kongresszuson a város részéről dr. Pop jegyző, a megye részéről Lengyel irodafőnök, az ipartestület részéről Moldovan Anton ipartestületi elnök, az iparkamara megbízásából dr. Kiss Béla titkár, jelentek meg a kongresszuson.

Szervekedniük kell a pékeknek

Drasoveanu elnök nyitotta meg a kongresszust, aki felhívta a megjelentek figyelmét arra, hogy a gabona értékesítési törvény a bélyegtörvény alkalmazásával teljesen tönkreteszi a pékipart. Felvázolta azokat a veszedelmeket, amelyek a boléta alkalmazásából a pékiparra háramlanak. Felszólította a pékeket, hogy ezen az első kongresszuson tömörüljenek egységes, erőteljes szervezetbe, mely hivatva lesz arra, hogy a pékipar érdekeit a kormányval szemben erőteljesen képviselje.

Az elnöki megnyitó után a megjelent vendégek üdvözölték sorra a kongresszus résztvevőit. A vármegye nevében Lengyel hangszólította, hogy a prefektúra a legnagyobb megértéssel fogja kezelni a pékek ügyét. Ugyanilyen hangnemből szólalt fel dr. Pop városi jegyző is, majd az iparkamara részéről dr. Kiss Béla lendülettel beszédet mondott a szervezkedésre a pékiparosok részéről.

A veszélyeztetett pékipar

Végül Moldovan Anton ipartestületi elnök adott kifejezést a kolozsvári iparosok társadalom szívélyes, vendéglátó üdvözlésének. Moldovan Anton hangsúlyozta, hogy a román kormányok mostohagyermekként kezelik ezt a kispárt, amely pedig egyik legjelentősebb bázisa a polgári társadalomnak. Most a gabonaértékesítési törvény az iparosok egyik legvirágzóbb ágának, a pékiparnak vállaira tolja a gabona-kivitel prémiumot. Szervezkedésben az erő és ha a pékiparosok akcióképes és a pékek létérdekeit megvédelmeznék tudó szervezetbe tömörülnek, akkor egészen bizonyos, hogy sikerülni fog olyan ellenakcióval felelni a gabonaértékesítési törvényre, melynek során a kormány is meg fog győződni arról, hogy a gabonaértékesítési törvényjavaslat a gyakorlatban nem alkalmazható.

20 lejt haszonból — 600 lejt bélyegre

A megjelent delegátusok közül elsőnek Székely temesvári delegátus szólalt fel, aki érdekes számadatokkal alátámasztott beszédében tárta fel a pékipar helyzetét. Székely matematikai pontossággal bizonyította, hogy egy kisüzemi péknek napi tiszta haszna nem több, mint husz lejt és ebből a husz lejből hatszáz lejt kell vásárolnia bélyegre. Incze vásárhelyi kiküldött nagyszerű felszólalása után Mayer Hanz, a nagyszebeni pékek kiküldött tartott érdekes előadást. Hangsúlyozta, hogy nem a pékipar, hanem a malomipar az, mely mint a buza feldolgozója drágán hozza forgalomba a lisztet. A nagyszebeni szónok rátért a maximális árak problémájára is. A béke tizenharmadik évében már nincsen olyan intézkedésre szükség, mely mesterségesen szab-

totta, hogy egy kisüzemi péknek napi tiszta haszna nem több, mint husz lejt és ebből a husz lejből hatszáz lejt kell vásárolnia bélyegre. Incze vásárhelyi kiküldött nagyszerű felszólalása után Mayer Hanz, a nagyszebeni pékek kiküldött tartott érdekes előadást. Hangsúlyozta, hogy nem a pékipar, hanem a malomipar az, mely mint a buza feldolgozója drágán hozza forgalomba a lisztet. A nagyszebeni szónok rátért a maximális árak problémájára is. A béke tizenharmadik évében már nincsen olyan intézkedésre szükség, mely mesterségesen szab-

lyozza a forgalomba hozott elsőrendű élelmiszeri cikkek árát. Dr. Guth (Nagyszeben) mint vendég tartott nagyhatású beszédet, majd Kahn nagyváradi pékmeszter, végül Markovits aradi sütőiparos tartott beszédet. Utóbbi határozati javaslatot is terjesztett a kongresszus elé, amelyet kevés módosítással el is fogadtak.

Megalakul a pékek vezetősége

Campian kolozsvári sütőiparos és Egyed Sándor felszólalása után a kongresszus kimondta az Erdélyi és Bánati Sütőiparosok Szövetségét és a következő ve-

tőséget választotta meg: Elnök Drasoveanu (Kolozsvár), alelnökök: Prezenszki Pál (Kolozsvár) és Hanz Mayer (Nagyszeben), jegyző: Câmpian (Kolozsvár), pénztáros: Grün Mór (Kolozsvár), ellenőrök: Hellmann (Kolozsvár) és Burhardt (Nagyszeben). Ezenkívül egy tizenyele tagból, főleg vidékiekből álló vezetőséget választottak meg. A kongresszus kimondta, hogy Sütőipar címen folyóiratot indít és ennek szerkesztésével Egyed Sándort bizza meg.

A határozati javaslat

A kongresszus ezután megfogalmazta határozati javaslatát, amely tizenhárom pontban foglalja össze a pékiparnak a boléta-törvény alkalmazásával szemben követeléseit. Hangsúlyozza a határozati javaslat, hogy a törvény életbelépésétől számított tizennégy nap után tüke hiánya miatt az erdélyi és bánati sütőiparosok kénytelenek lesznek üzemüket leállítani, a termelést megszűntetni, üzemüket a hatóságok rendelkezésére bocsátani, anélkül, hogy őket bármilyen felelősség is terhelné. A határozati javaslat követeli a maximális árak megszüntetését és azt, hogy a bolétát a buzára és ne a kenyérré vessék ki, mert ez ilyen formában teljesen tönkreteszi a pékipart.

A kora délutáni órákban a kongresszus emelkedett határozatban oszlott szét. Az elfogadott határozati javaslatot a pékek küldöttsége dr. Pop Valér erdélyi miniszter utján fogja a kormányhoz juttatni.

Szervezett rablóbanda gyilkolta meg a beszarábiai zsidó házaspárt

Elfogták Rudich Leiser gyilkosait

Bucuresti-Bukarest, augusztus 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Storoinet megyében letartóztattak egy rablóbandát, amelyről kiderült, hogy néhány nappal ezelőtt ök gyilkolták meg vadállati kegyetlenséggel Rudich Eliás Cupka községbeli kocsmáros, majd a gyilkosok áldozatukat teljesen kifosztva, elmenekültek. A csendőrség széleskörű nyomozást vezetett be a gyilkosok kézrekerítésére és eme fáradozásuk tegnap sikerrel is járt, amennyiben

egy cirkáló csendőrpattall a gyilkosság színhelyével szomszédos falu erdejében letartóztatott heves küzdelem után egy rablóbandát, amelynek tagjai Ilie Morar, Vasile Plavan, Todor Ungureanu és Nicalae Barițiu a náluk talált bizonyítékok sulya alatt bevallották, hogy a kocsmáros ök gyilkolták meg és az áldozattól elrabolták pénzt elmulatták. Morarnál a nyomozást végző csendőrök találtak egy véres inget és két élesre fent kést, amelynek szélessége beleillett

az áldozat testén levő sebekbe, Plavan-nál szintén egy véres inget, valamint ennek a gyilkosnak a jobbkarján egy mélyen szurt sebet találtak, amelyet minden valószínűség szerint az áldozattal való dulakodása közben szerzett. Ungureanunál egy véres baltát találtak, valamint az ujjlenyomata is pontosan egyezik az áldozat ruháján talált ujjlenyomatokkal. Az elvetemült gyilkosokat erősen megvasalva bezárították a storoineti ügyészség fogházába.

Macdonald Stimsonnal két napos beszélgetést folytatni a hadiadósságok és a leszerelés ügyéről

Brüning szerint Németországnak az önszegély eszközeihez kell nyulni

Berlin, augusztus 5. Brüning kancellár tegnap este a berlini rádió mikrofonja előtt ismertette a németországi helyzetet. Előadását az összes németországi rádióállomások, sőt sok más országbeli adóállomás is közvetítette hallgatóinak. A kancellár bevezetőjében rámutatott arra, hogy a bizalmi válság folytán rövidlejáratu külföldi hitelek bekövetkezett elvonása nagy veresztéseget okozott a német gazdasági életnek. A hatalmak azonban rövid idő alatt belátták, hogy Németországnak összeomlása nem fog komoly következmények nélkül maradni s kihatással lesz az egész világgazdaságra. Ezért már rövidesen tapasztalhatta az általános összefogásra törekvést, amelyet az egykori háborus ellenfelek is igyekeznek előbbre juttatni.

Brüning ismertette ezután az utóbbi hetek fontos nemzetközi tárgyalásait, kiemelte, hogy a francia-német viszony javult s reméli, hogy a francia államférfiak berlini látogatása alkalmával újabb előrehaladást fognak tenni a megértés és a jó szomszédi viszony utján. Bejelentette egyúttal a kancellár, hogy a hosszulejratu nagy nemzetközi kölcsön politikai garanciák követelése és más, pénzügyi okok miatt egyelőre teljesül a reálpolitikai lehetőségeken s ezért Németországnak az önszegély eszközeihez kell nyulnia.

London, augusztus 5. Macdonald angol miniszterelnök csütörtökön leánya Ishtbeli kíséretében Észak-Skóciába utazik a Stimson amerikai államtitkár által bérelt vadászkastélyba, ahol két-három napot fog tölteni Stimson ven-

dégeként s megbeszéléseket fog folytatni az amerikai államtitkárrel a leszerelésről, a jóvátételek és a hadiadósságok ügyéről.

Macdonald utjára vonatkozóan megtagadott minden felvilágosítást a sajtótól.

Stimson egyébként kijelentette, hogy Amerikába visszatérte előtt most már nem futja idejéből közép- és kelet-európai utra.

Berlin, augusztus 5. A bankok pénztárai előtt nem fordultak elő rendelkezések. Vidékről beérkezett jelentések szerint mindenütt zavartalan volt a bankforgalom megindulása.

— Kenőcs a tifusz ellen. Bécsből jelentik: A nemzetközi orvosi világban nagy szenzációt keltett dr. Löwenstein bécsi egyetemi tanár új felfedezése, amelyet most hozott nyilvánosságra. A professzor kenőcsöt talált fel, amely nagyszerű preventív szernek bizonyult a tifusz megelőzésére és sokkal hathatósabbnak mutatkozik, mint az eddigi védőoltások.

— Einstein békeszózata. Lyonban szombaton kezdődik meg a háboruellenes liga konferenciája. Einstein professzor a világ összes tudósaihoz intézett békeszózatot küldött a konferenciának, amelyben kijelenti, hogy minden egyes ember személyesen felelős a háborúért és a békéért. „Akik nem hisznek a háboru lehetőségében, paradicsomi tudatlanságban élnek. A militarizmus ma erősebb, mint volt. Ez a kormányok dolga, a népek azonban jobban áhítják a békét, mint valaha. Felszólítom tudósait, hogy háborus találmányok kidolgozásához ne nyújtsanak segítséget.“

Rohamosan közeledik

Főnyeremény: 1,000.000 Lei
Közel 2000 nyeremény,
2,700.000 — lei értékben

az erdélyi zsidó kórházgyesületek sorsjátékának huzási terminusa. Ha részt akar venni azokban a nagy és reális nyerési esélyekben, amelyeket ez a sorsjáték nyújt,

Siessen vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!

100 lejt egy sorsjegy ára 100 lei!

Postai megrendelésnél az utánvételezési és portóköltéssel együtt is csak 100 lejt egy sorsjegy.

Zsidó Kórházgyesületek Központi Sorsjátékintézősége Cluj, Piata Unirii 20.

ARTZ
hértné

anynevelő intézete,
Pradea, Pável uca
nygymsázium mel-
Dija nem maga-
ndes privat háznál
Prospektus. Kitűnő
referenciák!

határvonalak is elmo-
án, paraszt, félparaszt
egyiket külön külön gy-

élnék, mert emberek
épére formálta őket.
megszabadulni annak
Borsa szörnnyű katasz-
következik.

Schön Desz

ca olasz ha-
ancába

ket a vihar

különös szerencsés
eg viz volt a birkában
ennyire csillapítható
Spornicot és társnője
hajó vette fel Tusla
ságra. Az angol hajó
kikötőből volt utba
felé, amikor már mi-
elvéstették.

kell a kül-
ágban

adási tételt egyen-

Ma amikor egé-
államai a takarékos-
k. Romániára nézve
a követelmény, ho-
zható legszűkebb
ak. Elsősorban a föl-
pételeit fogják meg-
kül sor a költségveté-
k kioldozására. Ill-

ugusztus el-
anusítottja

atásba

Tihanyi Erzsébet,
szárny és ott gyerme-
kai foglalkozott, es-
nuba, mert munkái
ki foglalkozott és ka-
kben tevékenyked-
társadalmi kör, ame-
magában is kizárja
gyanuját.

JELENT!

SZTOJ
ZAD MÉRLEGE

ány a liegel egyetem-
fakultásán
Dr. Stern Ignác

a 20 lejt

e 31 lejt, mely ösz-
beküldhető. Megrend-
Cluj, Str. Albine-
let könyvostályában

Pillanatsfelvételek a válság Németországából

Berlin, augusztus 5. A Nord Express luxusvonata üresen indul el az orrunk előtt, de az utána következő berlini gyors kocsijai roskadoznak az utasok sulya alatt. A kalauznak nincs is kedve a jegyeket ellenőrizni, örül, hogy felfért még a folyosóra. A jószabású öltözeteket, aranykeretes pápaszemeket látva, ha nem tudnám, hogy ezek közönséges „gazdasági emigránsok”. Kereskedelmi megbízottak, kiküldöttek és ügynökök, akik otthonról, Németországból kapták eddigi fizetéseiket, diákok, akiket a szülei vagy rokonaik támogatnak s most egyik napról a másikra teljesen pénz nélkül maradtak. A német kormány letiltotta a külföldre való pénzáttalalásokat. Az emberek rohantak a rue de Lille német követségre.

Nem jön a pénz, mit csináljunk? A követség már előre felkészült a várható eshetőségekre. Von Hoesch párizsi német nagykövét személyesen intézkedett, hogy minden párizsi német állampolgár — ha kér — ingyen jegyet kapjon a német határig. A jegy költségeit a német követség pénztára fedezi. De csak Aix la Chapelle-ig (helyesebben Achenig) ... a német határig. Hogy onnan hogyan utaznak tovább, a hanoveriek, müncheniek, berliniek, avval már nem törődik a követség. Hatalma megszűnik a határoknál.

Achenben, a német határállomáson a vonat teljesen kiürül. Az utasok a piros sapkás zöld zubbonyos vasuti tisztviselő körül tömörülnek, majd egymásmellé — mondhatnám rangsor szerint — sorakoznak.

Lábuk előtt hosszú sorban a poggyászok

A poggyász zálogban marad

A forgalmista intézkedik: „A csomagok zálogban maradnak: Mindenki írja rá a csomagra nevét és pontos címet, illetve azt a címet, ahová utazni szándékozik. A vasuti jegyeket most mindenkinek hitelezük, a csomagokat a megadott címre szállítjuk, de azt ott csak akkor lehet kiváltani, ha a tulajdonos a jegy árát utólag a vasutnak megtéríti”.

Az utasok nem mozdulnak. A csomagok szépen rendben ott állnak a lábaik előtt. Az ember nem szívesen válik meg a holmijától. A helyzet teljesen reménytelen... mondhatnám, hogy megalázó. De a németek nem szégyenkeznek.

A vonat tovább megy. Utitársam, egy sovány és szeplős ember, kinyújtózkodik az átellenes ülésen, kabátját szépen összehajtogatva a feje alá teszi és délig alszik mozdulatlanul. En az innenső ülésen hasonlóan.

Berlin előtt fölébredünk és beszélgetünk.

Megtudom tőle, hogy jövevény bankár és csak azért volt Párizsban, hogy egypár ezer márkáját egy ottani banknál még idejében biztonságba helyezze. Bankját természetesen már pár nappal ezelőtt bezárta. Nagyon sajnálkozott honfitársai szomorú sorsán, akinek nem sikerült hozzá hasonlóan kimenteni vagyonukat és egy anhaltbahnhof-környéki étterem — lámeceiduláját nyomta a kezembe kiszálsánál:

— A tulajdonos a sógorom, menjen oda ebédelni.

A „blöffölés” nem sikerült

Németország már hozzászokott mindenféle katasztrófához ... nem érheti már semmi sem váratlanul. Most is ellenállhatatlan logikával halad a majdnem előre megjövendölhető végzet felé. Hihetetlen bizalommal a szervezkedés erejével. Még a végzet utjain is szervezkedünk. A végzetet is megszervezi. Ha egy irányban elindult, akkor bármi történjen is, nem is tud és nem is akar megfordulni. Amikor ennek a gazdaságpolitikának a gyászos következményei már világosan látszottak, még megfordulhatott volna. De nem. Sőt: Tovább „blöffölte” saját magát ... és blöffölte volna a külföldet is, ha lehetett volna. De nem lehetett.

Ha már nem számíthat másra, mint csak a „csodák”-ra, akkor arra éppoly komolyan számít, mint a legbiztosabb való ságra. Amit Németország egy pár hét óta csinál, azt nem lehet másnak nevezni, mint igyekvésnek arra, hogy a csodát megszervezze és megvalósítsa.

A krízis halásos csapat mért az új acélvárosokra ... a hatalmas gépek üresen forognak. Németország kénytelen volt magát terméketlen költségekbe verni a munkanélküliség megsegítése érdekében és a munkanélküliek száma napról napra hatványozva növekedik. Ma már

négy millió munkanélküli van és egy dolgozó munkásnak hat nemdolgozót és nyugdíjast kell eltartani.

... és jöttek a választások...

Mint égből a menykőcsapás, úgy érték a birodalmat a szeptemberi választások szélsőséges szocialista és kommunista árnyalatok győzelmei. A tőke megijedt és tartalékjait a külföldre igyekezett átmenteni. A bankprérek megindultak és a friss pénz úgy ömlött, mint sebből a vér. Egy igazi „férfi” kellett volna, aki ura legyen a helyzetnek ezekben a válságos időkben ... vagy egy vezér, akinek az akarata mindenáron érvényesülhet — mint például 1926-ban Poincaré volt, — ilyen embert azonban ma nem találunk a németek.

Nem szabad elfelejteni, hogy a német nem egy „nemzet”. Egységet alkottak, míg nagy volt a birodalom és úgy kellett táncolniok, ahogy Poroszországból fűtültek, de a díszes egyenruha, a rézsákó és a kúrasszirek elmúltával elmult már a tekintély is ... minden nép a saját külön érdekeit igyekszik megtalálni a zavarban. Az a vezér, akinek most az volna a hiva-

tása, hogy rendet teremtsen, hogy rendezze a zavarokat, hogy helyreállítsa az államfégyelmet ... egyedül a Reichstag lehetne. A Reichstagnak azonban — fájdalom, — nincsen szíve ilyesmire. Ennek a tisztviselő-együttesnek nincsen semmi független akarata. A választási rendszer akarta, hogy ne legyen neki. Nem „férfi”-akra, hanem pártokra történtek a szavazások. Minden párt annyi tagot küldhetett a Reichstagba, ahány ezer hatvanezer szavazattal rendelkezett. Azt küldték be a Reichstagba, aki nekik kellemes volt ... magyarul: „szimpatikus strohmannokat” nincsen önálló vélemény, mindenki a pártvezérek akarátát visszhangozza.

Legjobb eszköz a felejtés

A „felejtésünk”... jelszavával Amerika segítségét kéri, azét az Amerikáét, aki beavatkozásával eldöntötte a világháborút... és pedig a németek kárára, akik ellen 1926-ban még a leghatalmasabb páquebotokat és leghatásosabb fegyvereket akarták elküldeni.

Hindenburg junius végén telefonhoz hívta Hoovert.

Hoover elnök maga ment a telefonhoz... és az ősz katona felhívása meghatotta. Megígérte, hogy a szövetségeseknél keresz tül fogja vinni, hogy a németeknek „most” ne kelljen fizetniük. Az amerikai beavatkozás egyedül és kizárólag Hindenburg elnök személyes sikerének tekinthető.

Az öreg apa megölte leányának elcsábítóját

Véres szerelmi dráma Bukarest külvárosában

Bucuresti-Bukarest, augusztus 5. (Az Uj Kelet tudósítójától). Véres családi dráma játszódott le szerdán délelőtt a Str. Laboratorului 229. számú házban. Ebben a házban lakott Dumitru Popa fiatal gyári munkás. A délelőtti órákban váratlanul megjelent a lakáson egy Nicolae Lupu nevű öreg munkásember, aki rövid szóváltás után egyetlen revolverlövessel megölte Popat.

A tett elkövetése után az öregembernek sikerült a házból nyomtalanul elmenekülnie, de azonnal a kerületi rendőrségre sietett, ahol feljelentette önmagát. Lupu azzal indokolja tettét, hogy Popa elcsábította leányát, akit aztán nem akart feleségül venni. Az öreg gyilkost letartóztatták.

Eltemették id. Hatieganu Ioant

Több ezer ember vonult fel az elhunyt pap temetésére. A temetésen a kormány is képviseltette magát

Cluj-Kolozsvár, augusztus 5. (Az Uj Kelet tudósítójától). Szerdán délután ünnepi külsőségek között zajlott le Hatieganu Ioan esperesnek, a két volt miniszternek és Hatieganu Simon rendőrkvésztor édesapjának temetése. A Hatieganu-családot, amely egyike az erdélyi rimánság legismertebb és közszeretben álló családjának, az egész megye lakosságának osztatlan részvéte övezi a tragikus haláleset alkalmával. A temetésen hatalmas ember-tömeg vonult fel, közöttük a kolozsvári román közélet legértékesebb alakjai. Az elhunytnak Rákóczy uti villájában megjelentek a nemzeti parasztpárt összes vezetői, a Kolozsváron tartózkodó Maniu Gyulával az élükön. Boila Romulus, Dan Sever, a teljes papi kar, a hadsereg képviselői, dr. Tatar Coriolan interimár bi-

zottsági elnök, dr. Colbazi vármegyei prefektus, sőt a kormány is képviseltette magát, Kolozsváron tartózkodó erdélyi minisztere, dr. Pop Valér utján. A temetésen az első gyászbeszédet Hosszu görög katolikus püspök tartotta, majd sorban járultak a sirhoz a görög keleti egyház papjai. Pop Valér dr. leületes beszédében méltatta az elhunyt emlékét, dr. Popa Ádám volt vármegyei prefektus és még számosan tartottak beszédeket. A temetésen mintegy hatezer főnyi tömeg kísérte ki utolsó útjára Erdély ősrégi családjainak ezt a patriarchalis alakját. A temetés előtt és után ugy Hatieganu Emilt, mint Gyulát, valamint Hatieganu Simon rendőrkvésztorát szintén szívből jövő részvényt nyilatkozatokkal halmozták el.

Költözködik a temető...

Ma ejtették az első kapavágást a régi sírkövek Kolozsváron, a Házsongárdában, ahol négy-öt év óta utat terveztek a dombos Tordai ut felé de a tervet még a hitközség és ortodox chevra intervenciójára a város már régebben el-ejtette. Most megint felvetette, határ-mi szóval és elrendelte a zsidó sírok felbontását.

A sírkövek ott hevernek a megbolygatott dombok tövében szana-széjjel. Héber betűkkel, németül közli az egyik: „Hier ruhen zwei junge Sprossen Bela und Ilona, Kinder des Dr. Ludwig Fischer gestorben in den Jahren 1886 und 1871.” Egy másikon háromözü menóra: asszonyoké, akik hűségesen megtartották a péntekesti gyertyagyújtást és gyertyaáldást. Egyszerűbb férfiak sírkövei: nevek, minden kíméletesebb epiteton nélkül. Név és az elhalálozás dátuma. A nép egyszerű gyermekei, „lelkök füzessék egyívű az örökléttel, amen.” Kilencven és hatvan évek-

nek előtte földelték el őket itt: fiatal, asszonyt, gyermeket, öreget. Nagy és kicsi sorsokat, kapzsit és önzetlent, mohót és anyagián jóságosat. Aki botra támaszkodva rötta az életet és aki virágos pázsiton léptette a boldogok tárcát. Kilencven és hatvan éveknek előtte már régen volt. Most a chevra emberei leszállanak elkorhárdt széjjelmáldott koporsóikhoz és kiszedik megmaradt csont jaikat. Mustrálják. Nagyon fiatal lehetett, tíz-tizenkét éves! Gyöngye kulcs-csontja volt, széles homloka. Nagy darab ember, valóságos Góliát!

És mi maradt belőlük? Ötkilós li ztes stanielibe helyezik egy-egy sírgödör leletét. Délelőtt tizenkét fehér papi-zacs-kó állott egymás mellett, azt mondják, még vagy harminc sirt fognak felbontani. Aztán az új temetőbe viszik a csontokat, közös, sirba, amely köré fel-állítják a síremlékeket.

Az idők távlatában teljesen elműk a gyász és a titokzatosság áhitata, a

csontok széjjelesnek az élő kez... mint valami ázott, öreg terméskő, olyan porhanyón. És mindennek csak földszaga van. A föld magába szivta, ami az emberben mulandó volt, a csontok méasztartalma még tartja a halan! ág emlékét még kilencven, még hatvan z-tendő és ennek is talán vége, vége...

Megható szertartás előzte meg a sírok felbontását. Glasner Akiba főrabbi Stein Mózes a szefárdok dájénja László Gyula chevra elnök élén a chevra egész előjárósága megjelent a sírok mellett. A főrabbi erre az alkalomra írott megindító héber könyörgést olvasott fel.

Aztán kiadták az utasításokat a chevra embereinek, akik állandóan felügyelnek a munkálatokra. El ké! is-merni, hogy a hatóságok a legnagyobb figyelmet és előzékenységet tanúsítsák az aktus iránt.

A munkát a jövő hét elején valószínűleg befejezik. (sz. i.)

— Meghalt a lengyel közoktatásügyi miniszter. Varsóból jelentik: Cservinsky lengyel közoktatásügyi miniszter operáció után beállott komplikációk következtében kiszvendett. A jelenlegit megelőző Slave-kormányának is közoktatásügyi minisztere volt.

— Megnyitották az ipari balesetek ügyével foglalkozó kongresszust. Genfből jelentik: Az ipari balesetek és foglalkozási betegségek ügyével foglalkozó kongresszust 28 kormány hivatalos kiküldötte jelenlétében tegnap megnyitották.

— Buenos Airesben felfüggesztették az Amtorg orosz vállalat működését. Londonból jelentik: Buenos Airesben az Amtorg orosz vállalat működését felfüggesztették s több tisztviselőjét hamis személyazonossági okmányok használata miatt tartóztatták.

— Angliában, Franciaországban és az Unióban van a világ aranykészletének kétharmada. Londonból jelentik: Az Egyesült Államokban, Angliában és Franciaországban van a világ aranykészletének kétharmada. Az aranytartalék a következőképpen oszlik meg a három állam jegybanksja között: Egyesült Államok 4950, Franciaország 2300, Anglia 650 millió dollár.

Edison állapota kielégítő. New-Oranből jelentik: Edison állapota kielégítő, de türelmetlensége fokozódik s ezért állandóan orvos és ápolónó is van betegágyánál.

— Feloszlik a szegedi Bátya. Szegedről jelentik: A Bátya vezérei nagyon elkeseredtek a második osztályba való jutás miatt és az igazgatóság úgy döntött, hogy a közgyűlésnek a feloszlásra test javaslatot.

Olcsó Balzac és Dickens könyvek

Balsac: Kispolgárok I-IV. kötet 125 L
Balsac: Goriot apó I-II. kötet 70 L
Dickens: Pickwick Klub I-IV. kötet 130 L
Dickens: Odon ritkaságok boltja I-II. kötet 77 L
Dickens: Nagy várakozások I-II. kötet 793 oldal

Az Atheneum olcsó könyvei

Földi Mihály: Hamlet királykisasszony 264 oldal 51 L
Mereskovszki: Örök utitársak 448 oldal 102 L
Pourtals: Liszt Ferenc élete 248 oldal 68 L
Pirandello: Forog a film 220 oldal 68 L
Sztinyai Zoltán Aranykarika (füzve) 54 L
Sztinyai Zoltán: Aranykarika kötve 84 L
Sinclair Lewis: Wrenn urunk füzve 54 L
Sinclair Lewis: Wrenn urunk kötve 84 L
Julien Green: Adrienne füzve 54 L
Julien Green: Adrienne kötve 84 L

Kaphatók az

az UJ KELET könyvtárában az összeg és portóköltés előzetes beklédése mellett (bélyegben is), vagy utánvétellel.

„Le

Az antiszem

Párizs, augusztus 5. (Az antiszemita sítójától.) Eszter az egyetlen menekült. A háború lett az emberiség poliss érzékeny id megremegnek, ha ságtalanság tör antiszemizmus hódította a nyug Párizs az egyetlen felháborodnak és kóznak minden a történiék az a v kában.

Egy erő

Az antiszemita nemzetközi ligán a francia csoport helyet foglalnak a mányos, művésze nem valamennyi szaloniki pogrom az első, amely makozó gyűlés ha ahová szánva volt előtt beszámolt m impozáns nagygy amelyn több eze jelen s amelynek egykori miniszter ban adjuk annak nak a szövegét, a fogadott és meg mint a görög ko zati javaslat, amel kívül élénken kom

Mexikó, N

ország k „Az antiszemita kult nemzetközi gyűlt tizezer polg Morro-Giafferi, Saugnier, Georges André Grisoui, P Lecache és a sid selője felszólalása megállapította, h terjedése háboru vált ki és előkész hoz. A vegydelem től a naszedület szemitizmus rejt sen emeli fel a sz nyéhez, hogy lépje

nem volt mérvű árles

Meredith: Az önk...
Karl Hans Strobl: ...
goványban ...
Charles Reade: O...
II. kötet ...
Apuleius: Az ara...
Ludwig Lewisohn: ...
Hatvány: Urak s...
a családban I...
Maupassant: Erő...
France: Próbabá...
Strindberg: Az...
Julia kisasszon...
Renan: Marcus A...
tik világ vége...
Zola: Jó polgári...
Zola: Pénz ...
Gábor Andor: H...
Jack London: A...
Romain Rolland...
sorozata kötet...
Heltai Jenő: Alr...
Paul Bourget: A...
P. Bourget: A le...
Bibó Lajos: K...
(füzve) ...
Krudý: Boldogul...
Renard: Fléchem...
lus lesz (füzve)

Uj Kelet kö

Vidékre utánvétt...
zetes beklédés

„Le az antiszemitizmussal, éljen a világbéke“

Az antiszemitizmus ellen demonstráló párizsi nagygyűlés méltóságteljes szózata a világ közvéleményéhez

Párizs, augusztus 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Esztendők óta Franciacsrszág az egyetlen menedéke a humanista gondolatnak. A háboru utáni időkben Párizs lett az emberiség szíve és a nagy metropolisz érzékeny idegszála mindannyiszor megremegnek, ha akárhol a világon igazságtalanság történik. Mióta a brutális antiszemitizmus Keletről kiindulva meghódította a nyugati országokat is, talán Párizs az egyetlen város, ahol komolyan felháborodnak és mélyesen megbotránognak minden antiszemita brutalitáson, történjék az a világnak akármelyik sarkában.

Egy erőteljes határozati javaslat

Az antiszemitizmus leküzdésére alakult nemzetközi ligának legerősebb szekciója a francia csoport, amelynek vezetőségében helyet foglalnak a francia politikai, tudományos, művészeti és irodalmi élet csaknem valamennyi kitünőségei. A legutóbbi szaloniki pogrom után a francia liga volt az első, amely megmozdult, hatalmas tiltakozó gyűlés hangjait eljussanak oda, ahová szánva voltak. Néhány nappal ezelőtt beszámolt már az Uj Kelet ennek az impozáns nagygyűlésnek a lefolyásáról, amelyen több ezer nemzsidó francia volt jelen s amelynek egyik szónoka Caillaux egykori miniszterelnök volt. Az alábbiakban adjuk annak a határozati javaslatnak a szövegét, amelyet a nagygyűlés elfogadott és megküldött ugy a francia, mint a görög kormányoknak. A határozati javaslat, amelyet a francia lapok rendkívül élénken kommentálnak, így szól:

Mexikó, Németország és Lengyelország kormányaihoz

„Az antiszemitizmus leküzdésére alakult nemzetközi liga hívó szavára összegyűlt tizezer polgár Caillaux Joseph, De Morro-Giafferi, Germain Levy, Marc Saugnier, Georges Pioch, Marcelle Gapy, André Grisouit, Pierre Paraf, Bernard Lecache és a sidó ifjúság egyik képviselője felszólalásának meghallgatása után megállapította, hogy az antiszemitizmus terjedése háboruhoz vezet, pogromokat vált ki és előkészíti az utat a faszizmushoz. A nagygyűlés óva inti a népeket attól a veszedelemtől, amelyeket az antiszemitizmus rejt magában és ünneplésen emeli fel a szavát a világ közvéleményéhez, hogy lépjenek közbe az antiszemi-

tizmus ártatlan áldozatainak érdekében. A nagygyűlés követeli Mexikó, Németország és Lengyelország kormányaitól, hogy teljes tekintélyük latbavetésével biztosítsák egyszer és mindenkorra a zsidóság jogait.

Testvéri szolidaritás a szaloniki zsidóknak

A nagygyűlés biztosítja Szaloniki zsidóit jelenlegi helyzetükben teljes testvéri szolidaritásáról és felszólítja őket, hogy a görög néppel együtt és Görögország törvényeinek alapján vegyék fel a harcot az antiszemita és az agitátorok ellen, akik ellenségei a civilizációnak.

A gyűlés tudomásul veszi a görögországi legfőbb hatóságoknak ama törekvését, amely meg akarja akadályozni a zsidó-ellenes kilengéseket, követeli a vétkek megbüntetését, az elpusztított otthonok helyreállítását és a vélemény-szabadság biztosítása révén a rend helyreállítását. Hivatalos nyilatkozatok és Venizelosz

miniszterelnök a parlament tribünjéről tett deklarációja alapján a gyűlés megállapítja, hogy a görög zsidók állandóan tanúságot tettek lojalitásukról és a szaloniki hatóságoktól hathatósabb védelmet érdemeltek volna meg, mint amilyent valójában kaptak. A nagygyűlés minden rendelkezésére álló eszközzel harcolni fog az erőszakosságok ellen, amelyeknek áldozata egy teljesen ártatlan nép és kötelezi magát arra, hogy támogatni fogja az antiszemitizmus leküzdésére alakult nemzetközi ligát a zsidók és a világbéke érdekében végzett munkájában.

Le az antiszemitizmussal, éljen a világbéke

A határozati javaslat felolvasását a tizezer főnyi tömeg hatalmas tapsviharral vette tudomásul, majd a nagygyűlés tagjai „éljen a béke, le az antiszemitizmussal!” — kiáltással a legnagyobb rendben oszlottak szét.

A franciaországi zsidó hadiönkéntesek

Óriási visszaélések a betegsegélyező pénztár bukaresti központjában

Egy igazgató menesztését határozta el a pénztár vezetősége

Bucuresti-Bukarest, augusztus 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A munkás biztosító pénztár bukaresti pénztáránál nagy visszaélések nyomára bukkantak. Egyelőre nem lehet még tudni, hogy a hiány mekkora, csak annyi bizonyos, hogy hatalmas összegek tűntek el.

A munkáspénztár tegnap délután

rendkívüli ülésen foglalkozott az intézmény keretén belül elkövetett visszaélések ügyével és megállapították, hogy a visszaélések Popper vezérigazgató hanyagsága folytán keletkezettek. Éppen ezért elhatározták, hogy előterjesztik a munkügyi miniszternek Popper igazgatónak az állásából való felmen-

FIGYELEM! FIGYELEM!

MEGNYILT AZ

„IDEAL“

modern könyvkötészet

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii (Fő-tér) 9. szám (földszint.)

Mindennemű könyvkötészeti munkák: üzleti könyvek, albumok, mindennemű dobozok legelőnyösebb, olcsó beszerzési forrása. — Tisztselők, diákok, könyvtárak részére árendedmény.

Rendeléseket vidékre is eszközöl!!!

ligája a nagygyűlés határozatával kapcsolatban az antiszemitizmus elleni ligának a maga részéről is átnyújtott egy tiltakozó jegyzéket a szaloniki pogromok ellen.

A párizsi nagygyűlésnek felbecsülhetetlen jelentősége van, egyrészt, mert az illetékes kormányokat bizonyára gondolkodóba fogja ejteni az előkelő francia helyről jövő tiltakozás, másrészt biztató jelet mutat a zsidóságnak, hogy mégsem az egész világ esett áldozatul az antiszemita örületnek.

Anglia és Palesztina viszonya a népszövetség előtt

Dönteni kell a népszövetségnek, hogy milyen feltételek mellett szűnik meg egy mandátum

Genf, augusztus 5. A Népszövetség vezértitkára, Sir Eric Drumond a napokban küldötte szíjjel a Népszövetség összes tagjai számára azt a jelentést, amely a Népszövetség munkásságát öleli fel az elmúlt plenáris ülések óta. A jelentés többek között ismerteti a Népszövetségnek a mandátumok és a kisebbségi jogok védelmére vonatkozó munkáját. Közli továbbá, hogy a népszövetségi tanács szeptember elsején az 1931 júniusában lezajlott mandatárius bizottsági ülésekről is jelentést fog tenni. A jelentés fel fogja ölelni a Simpson ügyet, az angol Palesztina-könyvet és Macdonaldnak Weizmannhoz intézett levelét. Hir szerint a mandatárius bizottság erre vonatkozó határozatai csak általános keretek között fognak mozogni.

Népszövetségi körökben azon a véleményen vannak, hogy a népszövetségi

tanács politikai bizottsága a jövő ülésszakban ne sokat foglalkozzék a Palesztina-kérdéssel. A tanácskozáson főleg egy kérdés fölött fognak eszmecsere-t folytatni, nevezetesen, hogy milyen feltételek mellett szűnik meg egy mandátum. A mandatárius bizottság az iraki kérdéssel is foglalkozott. A kérdés: vajjon Irák megérett-e a man-

datárius közigazgatás alól való felszabadulásra. A bizottság álláspontja hivatatosan még nem ismeretes, valószínűleg még nem is állapodtak meg, hanem csak novemberben fognak a kérdés fölött dönteni. Hir szerint a bizottság ki fogja mondani Irák önállóságát. Amikor ez megtörtént, Irákot fel fogják venni a Népszövetségi tanácsba.

Kilencezer lejt loptak el a Leszámitoló Bankban egy befizetni akaró magántisztviselőtől

Ijedtében elájult a megkárosodott ember

Cluj-Kolozsvár, augusztus 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Szerdán délelőtt külföldös botrány játszódott le a kolozsvári

Leszámitoló Bankban. Egy fiatalember, az egyik kolozsvári cég megbízásából megjelent a banknál, ahol egy váltót kellett rendeznie. A fiatalember, mikor a váltóosztálynál dolgát elintézte, a pénztárhoz ment és a kilencezer lejt elhelyezte a párkányon. Közben elfordult és ezt a pár másodpercet felhasználta egy ügyesen operáló tolvaj. Mire a fiatalember visszafordult, a pénznek nyoma vesztett.

A fiatalember a bank személyzetéhez fordult segítségért és mikor látta, hogy a pénz a tolvajjal együtt eltűnt, izalmában összeesett. A forgalmas bankban óriási feltűnést keltett a botrány és a kavarodásban a tolvajnak nyomavesztett. A fiatalember édesanyja azonnal előteremtette a 9 ezer lejt, a váltót rendezték és így az ügy elintéződött. A rendőrségnek azonnal jelentést tettek az esetről és a nyomozás megindult, egyelőre a sikernek minden reménye nélkül.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE. HIRDESEN AZ UJ KELETBEN

Soha

nem volt még ilyen nagymérvű árleszállítás a piacon

- Meredith: Az önző, két kötetben . . . 272 L
- Karl Hans Strobl: Kisértetek az ingoványban . . . 204 L
- Charles Reade: Oltár és tüzhely I. II. kötet . . . 340 L
- Apuleius: Az aranyzámor . . . 136 L
- Ludwig Lewisohn: Az örök sziget . . . 272 L
- Hatvany: Urak s emberek. Zsiga a családban I. II. kötet . . . 435 L
- Maupassant: Erős mint a halál . . . 40 L
- France: Próbabábu . . . 45 L
- Strindberg: Az apa, A pajtások. Julia kisasszony . . . 45 L
- Renan: Marcus Aurelius és az antik világ vége . . . 75 L
- Zola: Jó polgári koszt . . . 35 L
- Zola: Pénz . . . 102 L
- Gábor Andor: Hát Pillangó . . . 45 L
- Jack London: A vén halász meséi . . . 95 L
- Romain Rolland: Jean Christop sorozata kötetenként . . . 20 L
- Heltai Jenő: Álmodó háza (füzve) . . . 44 L
- Paul Bourget: A lelkiismeret (füz.) . . . 44 L
- P. Bourget: A lelkiismeret (kötv.) . . . 64 L
- Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem (füzve) . . . 44 L
- Krudy: Boldogult ifjúkorom . . . 64 L
- Renard: Fléchambeau urból bacilus lesz (füzve) . . . 44 L

Kapható:

Uj Kelet könyvtárában

Vidékre utánnétel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank
Részvénytársaság CLUJ, P. Unirii (volt Mátyás kir.-tér) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. — Olcsó kölcsönöket nyújt.

FŐKJAI: Dej, Diciosanmartin, Alba-Iulia, Targu-Mures, Oradea és Timisoara. (Dés, Dicsószentmárton, Gyulafehérvár, Vásárhely, Várad, Temesvár)

Saját tőkéi 145 millió lei

AFFILIÁLT INTÉZETEI: Tordaaranyosmegyei Takarékpénztár Rt. Turda-Torda Alsófehégyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Aiud-Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Odorheiu Székelyudvarhelyen Cristur-Szt.-Keresztur, Szászrégenvidéki Takarékpénztár Rt. Reghin-Szászrégen és Népbank Rt. Huedin-Bánffyhad. Szamosujvári Hitelbank Rt. Gherla-Szamosujváron.

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végcz!
Áruraktárai a vasut mellett.

ek az élő ke...
őreg terméskő, olyan
ndennek csak föld-
magába szirta, ami
ndó volt, a csok
tartja a halan...
even, még hatvan...
s talán vége.

*
rtás előzte meg a s...
lasner Akiba főbírói
árdok dájénja László
ök élén a chewra
megjelent a sírok
erre az alkalomra
ber könyörgést ova-

az utasításokat a
k, akik állandóan fel-
átalakra. El ke? is-
óságok a legnagyobb
kenységet tanusítják

hét elején valószí-
(sz. i.)

nyel közoktatásügyi mi-
jelentik: Cservinszky
gyvi miniszter operáció
likációk következtében
enlegit megelőző Sla-
közoktatásügyi minisz-

az ipari balesetek
kongresszust. Genfől
balesetek és foglalko-
vével foglalkozó kong-
y hivatalos kiküldötté
megnyitották.

ben felfüggesztették az
alat működését. Lon-
mos Airesben az Am-
működését felfüggesz-
iselőjét hamis személy-
ok használata miatt le-

franciaországban és az
világ aranykészletének
donból jelentik: Az
an. Angliában és Fran-
világ aranykészleténe,
nyartartalék a követke-
g a három állam jegy-
gyesült Államok 4950
D. Anglia 650 millió

kielégítő. New-Orange-
son állapota kielégítő,
fokozódik s ezért ál-
ápolónó is van beteg-

zegedi Bástyá. Szeged-
tya vezérei nagyon el-
dik osztályba való ju-
azgatóság úgy döntött,
ek a feloszlásra tesz-

olcsó
es Dickens
nyvek
k I-IV. kötet 125 L
I-II. kötet 70 L
Klub I-IV. kötet 130 L
aságok boltja 77 L
akozások I-II. 300 L
olcsó könyvei
let királykisasz- 51 L
utitársak 448 102 L
rene élete 248 68 L
a filu, 220 oldal 68 L
anykarika 54 L
anykarika 84 L
enn urunk füzve 54 L
enn urunk kötve 84 L
enne füzve 54 L
enne kötve 84 L
atók az
nyosztályában
öltés előzetes bekl-
gben is), vagy után-
ttel.

Látogatás a tasnádi nagyjesiván

II.

Kint az uccán szállingóztak haza a reggeli intentiszteletről a növendékek, másik részük pedig ilyenkor megy a főrabbi „minjan”-jához. Eppen szemben jön a kolozsváriak csoportjának egyike: Friedmann Eliás. Apja nemrégén jómódu, nagy tekintélyű szefárd ember, a jesivának is erős támogatója volt. A fiú — minden lépésén és szaván megéreződik az otthoni jónevelés — megkomolyodott, aminthogy mindenki feltűnően komoly, ha nem is lehangolt és elszomorodott ezen a jesiván. Az élet depressziója rájuknyomta a higadtság bélyegét, némelyikükre a tragikumét is, bár azért nem kell kétségbeesni a sorsuk miatt. Ez a mostani megpróbáltatásuk talán egy életre szól. De meglehet, amikor ők is elhelyezkednek az életben, akkor már kiegyensúlyozottabbak, jobbak lesznek a viszonyok és bizonyára érdemes lesz élni abban a generációban. A nélkülözés, a leegyszerűsödött élet mindenkor jó iskola.

A fiatal kolozsvári bocher nem panaszkodik. Kimért nyugodtan mondja, hogy a kolozsváriak közül Tasnádon tanul: Lázár Mór, Spielberger Ezra, Perlmutter Mór és Löwy Mór. Váradról heten vannak a jesiván. A városok helyi „Tomche Jesivot-jai” valami kevéssel támogatják őket, talán annyival, hogy a labkér egy részét fizethetik belőle.

A tasnádi hitközségről beszélgetünk. Krapper főtitkár elmondja, hogy a hitközségnek 180 tagja van. Valamikor, de a közelmúltban is, ha nem éppen gondmentes jómódban, de kiegyensúlyozott viszonyok között éltek a zsidók. Akinek valamije volt: üzlete vagy műhelye, vagy kisebbfajta gyára, megtudott élni a forgalmas városkában. Ma is meg vannak az üzletek, meg vannak a műhelyek, a gyárak, de semmi jövedelem. A hitközségi tagdíjak alig folynak be, két évvel azelőtt még jómóduknak ismert zsidó polgárok ma eladogatják holmijaikat, sokszor a legszükségesebbet is, hogy egészen szűkösen megélhessenek. A főrabbi már régen nem kapja rendes járandóságát, amelynek felét, sokszor azonban háromnegyedét is a menza céljaira adakozta. Minden reggel és este a községben élő 35—40 talmudban járatos polgár eljár az Ungvárról Tasnádra származott reb Avrohom Neumann előadásaira. A községnek kitűnő talmudtórja van, ahol 50—60 gyermek tanul három pedagógiailag is alaposan képzett jó „melamed” felügyelete mellett.

Kérdem, a chászidok „klauz”-jának hány tagja van és hány „batlen”-je. Kísérőm indignálódva tiltakozik e szó ellen. Nincs egyetlen semmivéonk, mondja, van egy külön templomunk, én magam is oda járok. A chászidok Teitelbaum Joel károlyi főrabbi hívei, akik azonban nagyra-becsüléssel és tisztelettel viseltetnek hitközségünk főrabbiáira iránt. Imáink különbözősége és egyes sajátos szokásaink miatt azért teljes testvéri kapcsolat áll fenn közöttünk és a többi híthű zsidók között.

Körszakállas, sovány, jól öltözött, szimpatikus fiatal ember, a jesiva gondnoka jött felénk: Fränkl Jakab ur. Ő már elhagyja végleg a jesivát, völegény és Máramaroszigeten fog letelepedni.

Egy ház előtt mentünk el, jellegzetes talmudi ének szállott kifelé, egészen fiatalos hangok, ezek bizonyára a talmudtóra növendékei, jegyeztem meg.

Nem, mondotta kísérem — itt, ha bemegyünk, érdekes jelenséggel fog találkozni. A jesivának legfiatalabb tagja, csodagyermek, a kicsi Roth Hugó tanul együtt a bátyjával, a szintén kicsi Árminnal. A közeli Szopor községből való. Néhány évvel azelőtt apjuk nagyszerűen bírta magát, 280 hold ura volt nagy támogatója jesiváknak. Azóta kisajátították, elperelték, foglalták, végrehajtották, adókat megnyomoritották, tönkretették az apát. A gazdag gyermeke a menza ingyenes növendéke lett.

Kicsike, gyöngén táplált, sovány és sápadt arcú két fiú kíváncsi élénk szemekkel, lobogó hosszú pajesszal csodálkozik rajtam. Azt hitték, valami orvosi vizit járja, ilyesfélét különben is rebesgettek az éhező bócherek egymás között.

Attól, hogy nem eszünk, attól még tudunk élni — nyugtatott meg az idősebbik.

Tasnád a gyulafehérvári zsidó hitközséggel együtt a legrégebb zsidó telepek egyike. Régi temetőjében az ország „gáon”-jai pihennek, a híres Panethek, Slomo Rosenberg, tudós rabbi és szent-

életű férfiak. Ebbe a temetőbe mentünk aztán. A községben belül terül el a temető, inkább kaszálónak látszik, kukoricás, veteményes kert, egy dombon széjjel-szórva a sírok, a sírkövek bizony gondatlanul a földre süllyedve, vagy előre-dőlve, az eső lemosta a fölírásokat és csak nehezen betűzzük ki az írásokat, az évszámot. Mordechai ben József Hakohen, aki 166 évvel azelőtt temettetett el „öreg és napokkal jóllakottan”. Itt fekszik Chaim Becalél Paneth, bölcs responzumok szerzője, mellette apósa, Arje Léb. Egy dombon gyönyörű gesztenyefa körül a Kandel-család diszes sírkövei. A legrégebb négy sírkő azonban valahol másfél-kilométerre innen hirdeti, hogy körül-beiül mikor telepedtek zsidók ebbe a városba. Ide már menjenek olyanok, akik nálamnál! többet foglalkoztak régi héber föliratok kibetűzésével. Bizonyára értékes adalékok szereznek az erdélyi zsidók történelméhez.

A halottas házban imatáblák között a falon hatalmas kasza.

Ha jelképezni akarják a halál szerszámát, nem tudták volna kissebbel is megcsinálni? — kérdem.

Krapper urnak is feltűnik a fene nagy szerszám. Nem is zsidó szokás az ilyesmi, de gyorsan rájön, hogy biztos, a temetőőr hagyta itt nem is szimbólum okából. Ugyancsak a halottas házban apró macska kölykök vinnyogtak. Az élet egyre való megújulásának jelképe ez, kérdi kísérem és hozzátesszi, hogy semmi szándékoság nem volt abban, hogy ide kerültek. A temetőőr hagyta itt paraszti szórakozottságból: a kaszát és a macska-ivadékokat. Öreg paraszt a temetőőr. Tisztelettel odateszi a mosdóhoz a vízestálat és törölt és konstatálja, nem panaszképpen, hogy keveset látogatják a temetőt. A temetőtelek idei természetével azonban meg vagyon elégedve.

Délben a főrabbi vizsgáztatta a bócherek egy részét a nyári félév befejezése alkalmából. Egyszerű terem a bet hamidrás, „u” alakban asztalok körül ülnek a növendékek. A keleti fal mellett kicsiny frigszékreny, előtte a főrabbi előadó

Az acélsisakosok vezére nyíltan Hindenburg ellen fordult

Berlin, augusztus 5. Seldte acélsisakos vezér tegnapi beszéde, amelyet Eszenben tartott politikai körökben nagy feltűnést keltett. Seldte a következőket jelentette ki: A poroszországi népszavazás és az országos választások az új birodalmi gyűlés választásaival szemben meghozza azt a nemzeti hangulateredményt, amire szükségünk van az új birodalmi elnök megválasztásánál.

A féligélők borzalmas gyülekezete

A világ rokkantjai a háború elleni tiltakozásként békemani-feszttal fordulnak minden nemzethez

Prága, augusztus 5. Leonhard Franknak, a munkásból lett nagy német írónak híres háborúellenes könyve „Der Mensch ist gut” úgy képzelte el annak idején a háború befejezését, hogy a háborút tulajdonképpen a háború borzalmai fogják bevégezni. Egy apokaliptikus, végeláthatatlan menet vonul majd végig Berlin uccáin: a hadirokkantok, vakok, bénák, nyomorékok, idegcsokkosok kezetlenek és lábatlanok roppant gyülekezete s a vánszorgó tántorgó menet élén ott vonul be az eleven borzalom fölként vezéréként egy emberi törzs, karok és lábak nélkül, csak a törzs, valami masszával a nyakán, mely homályosan emlékeztet egy emberi főre.

Ez a borzalmasságában is grandiózus vízió látszik most megelevenedni. Prágában, ahová nemzetközi kongresszusra gyűltek össze minden országok hadirokkantjai. Több, mint kétszáz delegátus gyűlt össze, akik a világ minden hadszínterén küzdöttek és ott nyomorékká vált társaikat képviselik. Nem a háborút fejezik be ezen a ma meg-

emelvénye. A mester egynek int és ketten állanak elő. Vagy a korrepetitáló és tanítványa, vagy az egymással tanuló két „siurgeher”. A hivatott között állott oda Zwi Roth is, a tizenegy esztendő, „ilü”, a csodatanítvány. Öröm volt hallgatni a gyöngyöző, gargarizáló beszédét, nézni komolykodó-csigázó kézfátját. Ősi, meghatározó zsidó kép volt. És sirni lehetett, hogy ez a talentumos emberpalánta micsoda cipőkben, micsoda rongyokban jött a szentelt helyre!

Megemlítem, hogy a vizsga előtt sorrendben Dávid Farkas, a főrabbi és Krapper urak üdvözlő beszédeket intéztek hozzá. Amit akkor mondtam, megismétlem. Sem a természetem, sem érdemeim nem engedik az ünnepeletést. Szeretném az ügyet szolgálni, szeretném, ha a zsidó szellemiség, amely a jesiva formájában látszatra elkülönödött, de velejében általános és emberies, ha e szellem lángja, amely a jól és lelkiismeretesen vezetett jesivának jelenti a zsidó ész és erkölcs lobogását, nem aludni ki azért, mert nincs ami táplálja.

Ebédet a bet-hamidrás termében tálaltak. Husleves volt és főthús minden körítés nélkül, minden savanyúság nélkül. Megdöbbenem. A hus-kosztak ezt a legártalmasabbját hogy lehet ilyen tálalásban adni. Nem lenne egészségesebb hus helyett kétféle főzeléket készíteni nekik? Fölvilágosítottak, hogy Tasnádon legkiadósabb a hussal való kosztolás. Gabel-lával együtt a legjobb minőségű hus 23—25 lej kilónként. A vetemény most drágább, a tészta is. Azonban megnyugtattak. Hetenkint legföljebb háromszor kapnak húst, a többi napokon puliszka és hasonló olcsó élelem járja.

A fiuk közül egyik az udvaron félrehívott. — Arra kérem, írja ki az újság, hogy mi néhányan chasszid fiuk szeretnénk, ha külön kapnánk „glatt kóser” kosztot. Megelégszünk csak szárnyással. Kicsi málé, kicsi hagyma, retek és kész. — Jó, mondom — megirom. Tessék, megirtam. Szabó Imre

felkelt és kezét nyújt nekik. Most belépett a fényképész le fog minket venni ül kisit nyugodtan, ne mozdulj, már a lemezt helyezi be a gépbe, hallod?... A kongresszus, amelynek hivatalos címe egyébként Cimac, különböző követeléseket támaszt manifesztumában, egyszersmind elhatározza, hogy manifesztumot bocsát ki a világ minden népéhez, amely meg fog jelenni a világ minden nyelvén s amelyet aláírnak az összes szervezetek.

Déner Iván dr. miniszter üdvözölte a kongresszust a csehszlovák kormány részéről. Déner dr. beszédében hangsúlyozta a szövetségnek az általános béke szempontjából való jelentőségét s annak a reményének adott kifejezést, hogy a szövetség munkáját siker fogja kísérni. A csehszlovák rokkant szövetségek nevében Neumeister beszélt, aki a kongresszusnak is igazgatója. Azután a Cimac elnöke, Pichot emelkedett szószárra. A legnagyobb benyomást keltette Krohnnak, a német Reichsbanner képviselőjének a beszéde, aki a német helyzetet ecsetelte. Krohn az általános béke előfeltételét Németország valamint Franciaország együttműködésében látja. s a Reichsbanner nevében Németországba invitálta a Reichsbanner békemunkájának a megtekintésére az összes rokkant-szövetségeket. Beszédét ezekkel a szavakkal végezte:

„Hadsereget fognak ott találni, hadsereget a polgárháború megakadályozására, a béke és a kibékülés kedéregét.”

A genfi nemzetközi munkahivatal nevében Duchamp beszélt. Hangsúlyozta beszédében, hogy a Cimac gazdasági befolyása a népek erkölcsi leszerelését elő fogja segíteni. Legvégül Blondel, a Népszövetség megbízottja beszélt.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

HI

Az UJ KELET bányási z Főszervező Felelős szerkesztő Bukares Hátszegi Ernő Cikkeink utánn megjelölésé

— Meleg időjáról jelentik: A járársprognózis igen meleg időjáról

— Az Erdélyi tal is felkéri megéltő augusztus előzetes megbesz hogy ma este 7 lysiségében feltét

— Newyork szágba utazott. N my Walker, New Bremen luxuszó A főpolgármester heimbam grógyke

— Jeruzsálem donból jelentik: vízhiány. A lakos felét is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

— A salzburgi jelentik: A salzburger hercegnek a külföldi kereste felel is alig tud vék.

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: **Dr. Marton Ernő**
 Felelős szerkesztő: **Jámbor Ferenc**
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Meleg időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint jobbra felhős, igen meleg időjárás várható.

— Az Erdélyi Zsidó Diákszegélyző ezuttal is felkéri mindazokat, akik a Diákszegélyző augusztus 23-i kertiünnepélyének előzetes megbeszélésére meghívót kaptak, hogy ma este 7 órakor a Salom-klub helyiségében feltétlenül megjelenjenek.

— Newyork polgármestere Németországba utazott. Newyorkból jelentik: Jimmy Walker, Newyork főpolgármestere a Bremen luxuszöszön elutazott Európába. A főpolgármester a németországi Nauenheimban gyógykezelést fogja magát.

— Jeruzsálemben nagy a vízihiány. Londonból jelentik: Jeruzsálemben nagy a vízihiány. A lakosság napi szükségletének felét is alig tudják szolgáltatni a vízművek.

— A salzburgi ünnepi játékok. Bécsből jelentik: A salzburgi ünnepi játékok első hete igen jól sikerült. Több, mint tízezer külföldi kereste fel egy hét alatt a várost, amely minden tekintetben berendezkedett az idegeninvázióra. A milánói Scala teljes együttese is Salzburgban szerepel, az egyik szállodában pedig Dela Lipinszkaja, a világhírű dizőz szórakoztatja a közönséget.

— Ileana hercegnőnek nagyon tetszett a magyar főváros. Budapestről jelentik: Ileana hercegnő díszerte a magyar főváros szépségeit s kijelentette, hogy igen kedves embereknek találta azokat a magyarokat, akikkel megismerkedett.

— „Szanálják“ Lichtensteint. Newyorkból jelentik: Lichtenstein János herceg, az uralkodó I. Ferenc herceg unokaöccse és trónörököse nőül veszi miss Alleene Macfarlandot, egy newyorki dollárkirály leányát, akivel ötven millió dollár hozományt kap. Lichtenstein pénzügyei ezek szerint szanálva lesznek.

— Epekő-, vesekő- és hlyagkőbetegek, valamint azok, akik hlyagsavas sók túlzottan sok tartalmú ételt fogyasztanak, szenvednek, a természetes **Ferenc József** keserűvíz állandó használata mellett állapotuk enyhülését érhetik el. Az orvosi gyakorlat számos kiváló férfira hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a **Ferenc József** víz biztos és rendkívül kellemesen ható hashajtó és ezért prostatabetegségnek is ajánlják. A **Ferenc József** keserűvíz gyógy szerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A bünbánó Al Capone. Newyorkból jelentik: Al Capone ma jelent meg a bíróság előtt, hogy meghallgassa az ítéletet, amelyet a prohibíciótörvény megszegése miatt róttak ki rá. A bíróság előtt kijelentette, hogy örökre otthagyná a gonosztevő pályát, mihelyt a börtönből kikerül. Rendes üzletember lesz és egyetlen vágya, hogy kislfiát becsületes emberré nevelhesse.

— D'Annunzio egykori szerelme meghalt egy kolostorban. Chamberyben, a karmeliták kolostorában csendesen meghalt egy apáca. Carlotta Rudini. Emögött a hír mögött egy színes, különös életregény van. Carlotta Rudini egy időben Róma legünnepeltebb szépsége volt. De ép úgy ismerték London és Párizs mondain helyei. Bejáratos volt a bécsi és szentpétervári udvarhoz és Alfonz spanyol király sportünnepélyeire. A dugszag előkelő hölgy hosszú időn át szerelme muzsája volt D'Annunzió, aki regényt is írt róla. Egyszer aztán súlyos szerelmi csalódás érte az ünnepelet nőt. Egész Európában nagy volt a meglepetés, amikor a dugszag hölgy minden vagyonát szétosztotta a szegények között és bevonult a karmeliták kolostorába. Ettől kezdve senki sem hallott róla. Ahíttos elvonultságban élt a kolostorban a legbüzgebb apácák közé tartozott.

Az első adományok a Riesel-árvák javára

Erdély zsidó szíve, mint mindig, most is megindult a harminc lejért meggyilkolt borsai Riesel Salamon árváinak nyomorán. Kétszer 24 órával az Uj Kelet felhívása után máris érkeznek az adományok és minden reményünk meg van arra, hogy az erdélyi zsidóság e nehéz és kritikus napjaiban sem fog megfélekedni a Riesel-árvákról.
 Eddig gyűjtésünk eredményét itt adjuk:
 Dr. Fischer József máramarosi képviselő 1000 lej

Rózsa-Royal drogéria 500 lej
 Bernat Samu Dej 500 lej
 Katz és Bernát Cluj 100 lej
 Fischer Jakab Nagyenyed 50 lej
 Összesen: 2150 lej
 az Uj Kelet által felajánlott 1000 lejjel együtt 3150 lej

Adományokat a Riesel-árvák alapja javára a Banca de Credit Mărunt Cluj címére kell küldeni. Minden adományt nyugtáznia fog az Uj Kelet.

— Felhőszakadások Svájcban. Bernből jelentik: Az Emmentalban felhőszakadás nyomán támadt hegyipatak-áradások számos hidat elsodortak Schangnau környékén. A postaautó-forgalom teljesen szünetel, mert az utak nagy része víz alatt áll.

— Eljegyzés. Lövinger Csilla Reteag és Kepes Dezső Tg.-Mures jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

— A Zeppelin meglátogatja Angliát. Londonból jelentik: A Graf Zeppelin aug. 18-án meglátogatja Angliát s leszáll az angol főváros repülőterén. Másnap a légihajó az angol szigetek felett körrepülést végez s újabb londoni leszállás után visszatér Friedrichshafenbe.

Augusztus 9-én

— Félliter vért ajánlott fel Newyork kormányzója a gyermekparalízis elleni harcra. Newyorkból jelentik: Franklin Roosevelt, Newyork állam kormányzója félliter vért felajánlotta a gyermekparalízis elleni küzdelem céljaira. A kormányzó gyerekkorában maga is átment a betegségen. A gyermekparalízis legtöbb esetét Newyorkban észlelték az év első hét hónapjában.

Felhívás az országban élő vakokhoz

Tisztelt Sorstársak!
 A mai nehéz gazdasági viszonyok a legsúlyosabban érezhetők a vakoknál, akiknek mindig, még a legjobb időkben is, csak nagy küzdelem árán sikerült foglalkozáshoz, megélhetéshez jutniok, mennyivel nehezebb most, mikor speciális érdekeikkel a társadalom számot sem vet, mert egyrészt nem ismerik azokat, másrészt azt sem tudják, hogy a vak munkaképes, munkabíró egyén.
 A vakok speciális érdekeiket ma csak úgy védhetik meg, ha összefognak és külföldön élő testvéreik példájára egyesületekbe tömörülve igyekeznek önmagukon segíteni.
 A vakok egyesületének az lesz a feladata, hogy egyrészt szoros szellemi kapcsolatot teremtsen az ország területén élő sorstársak között, másrészt, hogy a látókkal megismertesse a vakok kulturáját, képességeit és így hozzájuttassa tagjait foglalkozáshoz.
 Erre a munkára az itt alólírottak minden itt élő vakot ezuton felhívja és kéri, hogy velük címét pontosan közölve nyilatkozzon, akar-e résztvenni a munkában és tagja lesz-e az alakítandó egyesületnek?
 Leveleket akár „Braille“-féle pontírásban, akár rendes írásban román, magyar, német vagy eszperanto nyelven a négy alólírott bármelyikéhez küldhetnek.
 Sorstársi szerető üdvözléssel:
 Kaufmann F. A. zongorakereskedő Sibiu Str. Regina Maria Nr. 3
 Herbert Tamás szőnyeggyáros Ciznadia
 Weisz Adolf zenetanár Brasov, Steingasse 5
 Kohn Jenny nyelvtanító Alba-Iulia

A kolozsvári Mentő sorsjegy

— Kutyahangverseny a rádióban. Bécsből jelentik: Julius Bistron bécsi zene-pedagógus még ebben a hónapban előadást fog tartani a bécsi rádióban a zenének az állatokra elsősorban a kutyákra gyakorolt hatásáról. Ezzel kapcsolatban a rádió előtt több „muzikális“ kutyát is szerepeltetni fognak.

— Aranvér ellen jó szer a Haemorsan. A fájdalomakat azonnal megszünteti. Olcsón kapható gyógyszerárakban.

— Leleplezték a kommunisták bécsi kém központját. Bécsből jelentik: A rendőrség Friedrich Hlawatsch kommunista párt tag lakásán házkutatást tartott s ennek során fegyvereket, propaganda iratokat foglaltak le. A házkutatás rávezette a rendőrséget a kommunisták bécsi kémközpontjának leleplezésére. Eddig öt letartóztatás történt azon listákban előfordult személyek sorából, akiknek neveit Hlawatsch feljegyzései alapján állapították meg. A lapok szerint a közép- és kelet-európai államok kommunista kémeinek jelenléte a bécsi központba futottak be s innen pénzelték a kommunista ügynököket.

— Török kitiintetés Boardmann és Polandró amerikai pilótáknak. Párizsból jelentik: Boardmann és Polandró amerikai pilóták a Newyork-Konstantinápoly leszállás nélküli légi út hősei Kemal pasa török köztársasági elnök nyári rezidenciájában. Yatavában kihallgatáson voltak az államfőnél s megkapták a legnagyobb török kitiintetést.

— Japán kiutasította a kantoni kormány külügyminiszterét. Tokióból jelentik: A japán kormány kiutasította Csent, a forradalmi kantoni kormány külügyminiszterét, akinek Japánban az volt a feladata, hogy a japán kormányt a kantoni kínai kormány támogatására bírja. A japán kormány a kiutasítás indokolásában közli, hogy ennek azért kellett bekövetkeznie, mert Japán nem akar beleavatkozni a kínai belügyekbe.

— Véres összeütközések Csikágóban négerék és a rendőrség között. Newyorkból jelentik: Csikágó egyik külvárosában négerék és a rendőrség között véres összeütközés volt, melynek során három négert lelőttek s három rendőr késszurásoktól és lövésektől szenvedett sebesüléseket.

— Sándor jugoszláv király szerint Jugoszláviában sor kerül a változásokra. Belgrádból jelentik: Sándor király kihallgatáson fogadta a párizsi Havas távirati iroda munkatársát s az újságíró feltett kérdéseire kijelentette, hogy a jugoszláv államéletben sor fog kerülni változásokra, de csak akkor, ha a jelenlegi rezsim meg szilárdította azokat az elemeket, amelyek a nemzeti politika biztosítékainak tekinthetők.

NAPROL-NAPRA

A párizsi lapok támadják Trinidad angol kormányzóját, aki három szökött francia fegyencet szabadrálbra helyeztetett a szigeten, azzal az indokolással, hogy már elítélt fegyencekre nem áll fenn kiadatási szerződés az angol gyarmatok és Franciaország között. A fegyencek egyébként az Ördög-szigetről szöktek meg és csónakon s Trinidadban kötöttek ki, ahol őrizetbe vették őket, de a kormányzó elrendelte szabadon engedésüket.

A burmai Shan tartományban rejtélyes zendülővéért fogtak el, akinek személyazonosságát mindeztideig nem sikerült pontosan megállapítani. Azt hiszik, hogy Sava San hirhét varázslókirály került angol kézre, aki főszervezője volt a tharawaddyi véres zendülésnek.

A délafrikai Natalból jelentik, hogy a Mouna-törzs Ghiba nevű törzsfőnökének hagyatéka körül csata fejlődött ki két bennszülött törzs emberei között. Az örökséget követelő és a hagyatékat őrzők közötti harcban állítólag többszázan estek. Angol katonaság még nem avatkozott be a rend helyreállítása céljából.

Csikágó büntetőtanácsa nemcsak bűnrészesség, hanem közvetlen tettesség miatt is vádat emelt Al Capone ellen. A vádbeli cselekmények miatt több évi szabadságvesztést és mintegy 50 ezer dollár pénzbüntetést kaphat a banditavezér.

III. húzása

Abel Gance francia filmrendező a *Retraite de Russie* filmfelvételei céljából ősszel Oroszországba utazik s a téli időszak beálltával megkezdheti a filmfelvétel munkáját. A szovjet kormány segítséget fog nyújtani a francia filmrendezőnek, hogy a filmet teljesen elgondolásai szerint rendezhesse meg.

Gandhi augusztus 15-re jegyet váltott egyik utasszállító hajó harmadik osztályára Anglia felé. A hindu nacionalista vezér két kecskét is visz magával az utra, mert ezek fogják szolgáltatni táplálékát, a kecsketejet. Más podgyásza néhány meleg kendő és számos okmány. Gandhit egész sor angol egyesület kérte előadás tartására, azzal a biztosítással, hogy teljesen szabadon fog nyilatkozhatni céljairól és szándékairól.

Változások a spanyol diplomáciában. Madridból jelentik: A kormány Cerra bécsi spanyol követet Cubába nagykövetté nevezte ki. Helvére Bécsbe Acilu budapesti spanyol követ kerül. Budapesti követté Meurot nevezték ki.

Elfogadták a Kreditanstalt felügyelő bizottságának jelentését. Bécsből jelentik: A Kreditanstalt közgyűlése több óras ülés után közfelkiáltással elfogadta az intézet felügyelőbizottságának jelentését, megadva a felmentést az igazgatóságának s határozottá emelte azt a javaslatot, hogy az alaptőkét 88 millió sillingre csökkentsék s rögtön utána új kibocsátásokkal 177 és félmillió sillingre emelik.

Megrongálták a belga Névtelen Katona sírját. Brüsszelből jelentik: Ismeretlen tettesek megrongálták a belga Névtelen Katona sírját. Az örökméces lángjánál megpörkölték a síremlékre tett koszorukat s aztán az örökméceszt is összetörték.

Olcsó könyvvásár!

- Benamy Sándor: Kajütt 60 lej
  - Kistemaerkes Váltot elülfogat 66 lej
  - Cocteau A párizsi fiú 66 lej
  - Miklós Jenő: Madárka 66 lej
  - Szilágyi András: Az új pásztor 95 lej
  - Benoit: Táncosnő 136 lej
  - Jarno: Börtön 163 lej
  - Komor: Fischmann S. Utoda 190 lej
  - Edgar Allan Poe: Artur Gordon Pym 40 lej
  - Baumann: Job baz elhivatott 136 lej
  - Wells: A püspök elke 180 lej
  - Paul Busson: A szegény Dronte élete és halála 136 lej
  - Sven Lange: Sámson és Delila 11 lej
- Kaphatók az Uj Kelet könyvsztályában

ik ígérkezik bor nyári sága

Augusztus 5. A Hag-nyárimulatsága a sikeri nyári renk. A Neywork tera valóságos exoák át, pálmákkal, és ilyen külsőse-pazarnak ígérkezik aggibbor nagyszerű dött, amelyet a litanak össze. Engha muzsikált még ha mindezekhez hogy a mulatságot i, melynek minden a legjobban szo-pszváron, valóban sz része a báli sze-ncsak kiéhezett kö-

Sillagok szakában

UJ KELET ALYÁBAN

dönő könyve

kitünő re-400 olda as, su vászon-könyv

00 LEI

t ó a z yvosztályában

SPORT

A KAC nemzetközi versenyének végső eredményei

Vasárnap zajlik le az első kolozsvári uszóverseny

Cluj-Kolozsvár, augusztus 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A KAC nemzetközi teniszversenye kedden este egész hétig tartó izgalmas küzdelmek után befejezést nyert. A verseny a város sportszerető közönségének óriási érdeklődése mellett zajlott le a versenyen ez évben is Kehrling mutatott kivételesen jó formát, aki minden ellenfelet klasszis-fölénnyel verte. A verseny élére így Kehrlinggel együtt a magyar csapat került, amely a csehekkel vívott erős küzdelemben hét első díjat vitt haza a versenyről. A külföldi versenyzők mellett az erdélyi teniszesezők is szép sikerrel szerepeltek. A nők közül Arató Klári KAC, Aszlán Baba, báró Kemény KAC, Veressné KAC, Frenkel Kató Haggibbor a férfiversenyzők közül Wechsler AKE, Gábor dévai TC, Szász II, Pusztay KAC, Wasserstrom Haggibbor és Wartenberg TC nyertek díjakat.

A verseny összes végeredményeit alább adjuk:

Férfi egyes Kolozsvár bajnokságáért. Bajnok Kehrling MAC, 2. Novotny Csehszlovákia, 3. Straub E. KAC és Stolarov Lengyelország.

Döntő: 6:4, 1:6, 6:2, 4:6, 6:2.
Férfi egyes a kolozsvári Hölgyek-díjáért. 1. Kehrling MAC, 2. Novotny Csehszlovákia, 3. Balás MAC és Nedbalek Csehszlovákia.

Döntő: 6:4, 3:6, 6:8, 6:2, 8:6.
Női egyes Kolozsvár bajnokságáért. Bajnok Volkmer Lengyelország, 2. Fröhlichné Csehszlovákia, 3. Arató Klári KAC és Aszlán Baba AKE.

Döntő: 4:6, 6:3, 6:1.
Férfi páros Kolozsvár bajnokságáért. Bajnok Kehrling—Balás MAC, 2. Novotny—Nedbalek Csehszlovákia, 3. Stolarov Lengyelország—Ferenczy MAFC és Straub KAC—Silbersdorf MAFC.

Döntő: 7:5, 6:3, 6:1.
Vegetárius Kolozsvár bajnokságáért. Bajnok Kehrling—Sárkány Lili MAC, 2. Fröhlichné—Novotny Csehszlovákia, 3. br. Piretné BBTE—Cantacuzino TCR és Volkmer—Stolarov Lengyelország.

Döntő: 6:2, w. o.
II. oszt. férfi egyes. 1. Ferenczy MAFC, 2. Wechsler AKE, 3. Brigic Zágráb és Gábor Déva.

Döntő: 8:6, 1:6, 6:3.
II. oszt. női egyes. 1. Sárkány Lili MAC, 2. Aszlán Baba AKE, 3. br. Kemény E. KAC és br. Piretné BBTE.

Döntő: 2:6, 10:8, 6:3.
II. oszt. vegetárius. 1. Ferenczy MAFC és br. Piretné BBTE, 2. br. Kemény E.—Szász II. KAC, 3. Weressné—Pusztay KAC és Wechsler—Aszlán AKE.

Döntő: 6:1, 6:1.
Ifjúsági férfi egyes. 1. Segall Davis Bukarest, 2. Pusztay KAC, 3. Wasserstrom Haggibbor és Wartenberg TC.

Döntő: 6:4, 7:5.
Ifjúsági női egyes. 1. Papp Magda NSE, 2. Kenderessy Margit KAC, 3. Frenkel Kató Haggibbor és Barabássy Gyergőyi SC.

Döntő: 7:5, 6:1.
A Haggibbor és Románia együttes országos uszóversenye

Cluj-Kolozsvár, augusztus 5. Vasárnap, folyó hó 9-én a Románia és Haggibbor a városi strandfürdőben délelőtt 10 órai kezdettel országos uszóversenyt rendez a következő számokkal: 1. 100 méteres gyors szenior. 2. 400 méteres gyors szenior. 3. 100 méteres mell szenior. 4. 100 méteres hát szenior. 5. 3×100 méteres vegyes szenior staféta. 6. 100 méteres gyors junior. 7. 400 méteres gyors junior. 8. 100 méteres mell junior. 9. 100 méteres hát junior. 10. 3×100 méteres vegyes junior staféta. 11. 100 méteres gyors női. 12. 100 méteres mell női. 13. 100 méteres hát női. 14. 50 méteres mell fiugymerkeknek. 15. 50 méteres gyors fiugymerkeknek. 16. 50 méteres mell leánygymerkeknek. 17. Müugrás: I. osztály. II. osztály. (Azok részére, akik versenyen helyezve nem lettek.) Előírt gyakorlatok:

1. Fejes előre nekifutással. 2. Szaltó hátra. 3. Auerbach fejes. 4., 5., 6. Három szabadon választott gyakorlat. 18. Vízipóló. Kezdők versenye: Azok részére, akik egyéni számokban helyezve nem voltak. 19. 50 méteres gyors férfiak részére. 20. 50 méteres mell férfiak részére. 21. 50 méteres gyors nők részére. 22. 50 méteres mell nők részére. A versenyszámok beosztását a verseny kezdete előtt a zsűri határozza meg. A verseny a FSSR szabályai szerint rendeztetik. A versenyzők a junior számok-

ban 18 évig, gyermekszámokban 14 évig indulhatnak. Nevezési díj: Szenior számokban a müugrásban 50 lej, junior számokban 40 lej. Staféta 70 lej. Vízipóló 200 lej. Gyermekszámokban 25 lej. Díjazás: I. díj nagy ezüst, II. díj kis ezüst, III. díj bronz. A vízipóló is díjazva lesz. A szezon első nagyszabású versenyén a kolozsvári egyleteken kívül a teljes váradi és vásárhelyi uszógárda megjelenésére is számítanak, de rajtuk kívül az összes vidékire is.

ban kaphatók a Magyar Színház pénztáránál.

Hangos premier A szőke csalogány

Holnap, pénteken szenzációs új hangos attrakció kerül bemutatásra a Magyar Színházban. Vetítésre kerül az Ufa egyik legkiválóbb alkotása, a kedves cselekményű, gyönyörű zenéjű „Szőke csalogány” filmoperette 8 felvonásban. A darab meséjét Valter Wassermann, zenéjét Wilhelm Kollo írta. A címszerepben valóságos exellencia a szépséges szőke Else Elster, ki nek úgy temperametumos játéka, valamint gyönyörűen előadott énekszámai felejthetetlen élvezetet nyújt. A többi vezetős szerepeket Arthur Hell, Wilhelm Bendow és Harry Halm játsszák. Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor. Helyárak: 10 és 20 lej.

Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtök d. u. 3, 5 és 7: Krisztina.
Péntek d. u. 3, 5, 7, 9 órakor: A szőke csalogány. (A Szinkör Mozgó nyári premierszériájának második filmje. Az Ufa énekes, táncos, zenés filmbohózata, a főszerepekben: Else Elster, a Reinhardt színház primadonnája és Arthur Hell, a Metropol színház tenoristája. Helyárak: 10 és 20 lej.)

CORSO-MOZGÓ műsora

Csütörtökön 5, 7, 9 órakor: Premier. Kettős műsor. I. „Guslear”-Vladimiroff, az egész világon ünnepezt 18 tagú kórák tisztí kórus. Doni kórák kórus. Balalajka zenekar. Kozák és kaukázusi táncok. II. Vadnyugat kapujában. Zano Grey regénye filmre feldolgozva. Nagyszerű rendezésű cowboy film 10 felvonásban. Rendes helyárak.
Péntek 5, 7, 9 órakor: I. „Guslear”-Vladimiroff doni kórák kórus. II. Vadnyugat kapujában. Nagyszerű rendezésű cowboy film.

Szombat 5, 7, 9 órakor: I. „Guslear”-Vladimiroff doni kórák kórus. II. Vadnyugat kapujában. Nagyszerű rendezésű cowboy film.
Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor: I. „Guslear”-Vladimiroff doni kórák kórus. II. Vadnyugat kapujában. Nagyszerű rendezésű cowboy film.

Apróhirdetések

Kiadó azonnalra a Honvéd ucca elején modern, komfortos 3 szoba, előszoba, konyha, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel álló lakás. Cím a kiadóban.

Rövid, fekete zongora bérbeadó. Megtekinthető d. e. 10—12-ig özv. Jámborné, Erzsébet u. 8.

Gouvernante, idősebb urinó, nevelőnőnek ajánlok uricsaládoz. Perfekt francia, német. Kitiünő szociálatanárnó. Cluj Motilor 143.

Jóforgalmu, bevezetett vegyeskereskedés, betegség miatt, kiadó. Biztos megélhetés. Értekezni: M. Kozák bőruzetében, Piata Mihai Viteazul (Széchenyi tér) 14. szám.

Különbejárati, csinosan butorozott szoba kiadó Kepesnél, Wesselényi M. u. 4. I. emelet.

Gyógyszerészhallgató tanítványt keres. Középszkolai tanulókat vizsgára előkészít. Sürgős ajánlatokat „Szerény díjazás” jellegre a kiadóhivatalba kér.

Nagyváradon teljes ellátásra elfogad izr. uricsalád középiskolás urileányt fürdőszoba- és zongorahasználattal. Berger Antalné Oradea, Str. Cantemir (Beöthy Ödön ucca) 42., I. 7.

Házasadni akaró 45 éves művelt, vallásos kereskedő rokonom részére keresek jó családból való feltétlen intelligens háziasan nevelt, csinos idősebb leányt, ki szereti a falusi életet és kereskedelmet. Hozomány nem fontos. Fényképpel ellátott részletes leveleket „Flu” jellegre a kiadóhivatalba kérek. Diszkréciónal.

KÖZGAZDASÁG

Szindikátusba tömörülnek a gyümölcsexportőrök

Sulyos feltételei vannak a szindikátusba való belépésnek

Románia minden egyes esztendőben tekintélyes mennyiségű gyümölcsöt exportál és ennél fogva az illetékes tényezőknél mindannyiszor komoly gondot okozott az exportszervezés lebonyolítása. Sajnos a gyümölcsstermelés terén de még inkább az exportkereskedelemben számtalan hiányosság mutatkozott, amelyeket mind a mai napig igen kis mértékben sikerült kiküszöbölni. Mindenekelőtt is nagy hibának bizonyult a gyümölcsök rendszertelen kiválogatása s így alig sikerült egyforma minőségű és nagyságú, sulyú gyümölcsöket a külföldre szállítani. Annakidején megirtuk, hogy a kormány a külföldi konzulátusok vezetőit megbizta azzal, hogy a kivitelre kerülő szállítmányokat a külföldi városokban ők maguk a pályaudvaron ellenőrizzék és amennyiben meg nem felelő árura bukkannának, úgy azt ne engedjék át a külföldi kereskedelmek.

Ma, mint értesülünk, a kormány tevékenysége egy lépéssel tovább ment s módot nyújtott a gyümölcsexportőröknek ahhoz, hogy szindikátusba tömörüljenek. Ezen szindikátus tagjai természetesen különböző előnyöket élvezhetnek és különösképpen vonatkozik ez az exportilletékekre, melynek összegét va-gononként 1500 lejben állapították meg. Ez komoly kedvezménynek számít akkor, ha tekintetbe vesszük, hogy jelenleg a friss gyümölcs kilogramja után 8 lej fizetendő. Mint értesülünk a gyümölcsexportőrök szindikátusának egyelőre huszonhárom tagja lesz, akik mint alapítók fognak szerepelni és 1000 lej beirattási, valamint 2000 lej évi tagdíjat fizetnek. Emellett ötvézezer lej készpénzt kötelesek garanciaképpen letétbe

helyezni. Minden új tag kauciója azonban már 200.000 lej tesz ki. A kormány nem kényszeríti az exportőröket arra, hogy a szindikátus tagjai legyenek, sőt az idevonatkozó rendelkezésben a szindikátusnak elég sulyos feltételeket szab tagjainak megválogatását illetően. Ezek szerint az elmúlt két esztendő leforgása alatt a szindikátus minden egyes tagjának legalább hatvan va-gon friss gyümölcsöt kellett külföldre szállítani és husz vagon mennyiségű szárított gyümölcsöt.

Ilyen körülmények között tehát a tag felvételnél kizárólag csak nagyon komoly exportőrök jöhetnek számításba. A gyümölcsexportőrök szindikátusának működése elé nagy várakozással tekintenek.

Színház—Moz

Steinhardt bucsu-előadása

3 óras falrengető kacagás harsogott a Magyar Színház nézőterén, a két Steinhardt előadás, ami bizonyára még fokozódni fog, ma, csütörtökön este a Steinhardt és társulatának bucsuelőadásán, amikor is a budapesti műsor legpompásabb és kacagó orkánt előidéző számai kerülnek bemutatásra, u. m. egyfelvonásos bohózatok, magánszámok, a leghíresebb Steinhardt kuplék. Ugyszintén Weygandt Tibor is a legújabb nagyszerű dalait fogja előadni. Előreláthatóan felejtetetlenül élvezetes estben lesz része a közönségnek. Az előadás kezdete pontban 9 órakor. Jegyek már csak korlátozott szám-

Szenzációsan olcsó könyvek

Adler: Marx, a gondolkodó	Lei 25	Kertész: Nemzetköziség utja	Lei 40
Adler: Alkoholizmus és szakszervezetek	Lei 4	Lasalle: Az alkotmányról	Lei 6
Andersen: A muzikális malac	Lei 7	Lasalle: Munkásprogram	Lei 6
Andrejev: A pince mélyén	Lei 48	Macdonald: Szocializmus és társad. L. 48	
Balzac: A lidérc	Lei 20	Marx: Oszályharcok Franciaországban	Lei 48
Barbusse: Jézus	Lei 65	Marx: Bér és profit	Lei 20
Bauer: A szocializmus utja	Lei 6	Marx: Harmadik Napoleon államcsinye	Lei 20
Bernstein: A gazdasági történet alapvonalai	Lei 20	Marx: olgárháboru Franciaországban 20	
Bernstein: Mi a szocializmus	Lei 5	Masekincs: A világ népeinek meséiből	Lei 30
Bernstein: Görli tzi pártprogram	Lei 12	Migray: Egy keresztény szociális állam története	Lei 18
Bernstein: Lasalle Ferdinand és je-lentősége	Lei 18	„ Az internacionálé története L. 25	
Csehov: Kisértéken éjjel	Lei 40	„ Egyház ésmunkáskérdés L. 5	
Csehov: Idegenkenyér	Lei 40	Müller: Marx és szakszervezetek L. 15	
Csehov: A fekete barát	Lei 40	Multatuli: Max Havelár	Lei 45
Csehov: A koldus	Lei 40	Pach: Társadalmi ember élete	Lei 25
Farkas: Kisértetek	Lei 30	Pargus: Állam, ipar, specializmus	Lei 20
Frensen: A z Anna Hollmann el-süljedése	Lei 15	Róka Tóni: Erger-Berger	Lei 35
Gergely: Játsszik az ucca	Lei 25	Rubin: Egy szegénydiák feljegyzései	5
Hamsun: Öszi csillagok	Lei 15	Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut	Lei 8
Jászai: Az agitáció	Lei 4	Szemes: Mi az osztályharc	Lei 5
Kasza: Mi az igazság	Lei 5	Webb: Kapitalizmus hanyatlása	Lei 65
Vanczák: Szakszervezeti demokrácia	5		

Kaphatók az „UJ KELET” könyvosztá yában

Vidékre utánvétellel, vagy az összeg és a portóköltés (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

Fraternitas Könyv- és kiadó R.-T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. — Telefon 1-77.

XIV. ÉVF. • Cluj—Kolo augusztus 5691 ÉV

As Uj Kelet az eg és bánási zsid napil. Cikkünk utányi forrás megjelölé me Kéziratokat nem megörzésükre ne

Az Angol

Angliában, ha v hogy éri magát a elesége vagy pláne alami nagyon ható dani, akkor azt má — Egészséges m Mert Angliában d colidságnak, meg leven szimbóluma c szászadok óta az. Macdonald minisz meg ezzel a közmon angol pénz stabilita Ma pedig azt jele urópai tözsdéken nem veszedelmesen rökké egészséges, ak hitt Angol Ban Mit szóljunk eh nem voltunk olyan Az Angol Bank?

német akarékos

A derék társaság, határozott Rómába s e eg is érkezett oda. mmüniké el eluta egírja, hogy a birod külügyminiszter tntből nem vett ig nem egyszerű háló csorájukat is a töb tötték el az etközök ron várta őket egy lönvontat, amelyet M ó házigazda küld log” — mondhatná téssele a javithat tazztak volna cs padon, ezt nevezné A kritikusknak ninc ak meg, hogy utaz rek, sőt nemcsak a miniszterek is, akik annak már, hogy yilvántartani is áll urak bizony mind k nemcsak akkor, annak, vagy pláne s látogatásra indu dvük támad egy kis gy week-endezni épségű tájaira. Ped ég Németországtól, ffitie nagyobb mi gvetésünk Minden megengedhetné ma alónkocsit adjon nikor Rómába küld óval. Hogy mégse te annak, hogy Né szí a takarékossga Pédát vehetnének reink, sőt — horrib reink is.

Maniu ajál

Megjött végre a cciója. Maniu a lib hivatást ajánlotta gye megható, bibl alórváltása az ig l dob meg, dobd nthá közelednéne orszlán együtt h al. Szakmai érdekből gbevonni nyári s gét és ezért fenn Maniu tényleg a lib ánlotta a királyne m vállaltunk felel em hangon és m te meg ezt az a